

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU İLE
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU ÜYELERİNDEN
KURULU KARMA KOMİSYONU
ALT KOMİSYON TUTANAKLARI

24 Mart 2022 Perşembe

KONU

-Kamu Denetçiliği Kurumunun (KDK) tavsiye kararlarına olumlu yaklaşımları ve bilgi/belge isteklerine hassasiyetleri nedeniyle takdire şayan idarelerin temsilcilerinin dinlenmesi ve plaket verilmesi

-KDK'nin tavsiye kararlarına ve bilgi/belge isteklerine olumsuz yaklaşımları nedeniyle belirli idarelerin üst düzey temsilcilerinin dinlenmesi

-İlgili Kamu Denetçilerinin dinlenmesi

24 Mart 2022 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.45

BAŞKAN: İsmail TAMER (Kayseri)

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Değerli kamu denetçileri, kurum ve kuruluşlarımızın saygıdeğer temsilcileri, kıymetli basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz diyorum. Yeterli çoğunluğumuz vardır, toplantımızı açıyorum. (*)

23 Martta yani dün yaptığımız toplantıda Kamu Denetçiliğine yapılan başvurular hakkındaki dilekçelerimizi dinledik, ardından kurum temsilcilerini dinledik ve üyelerimizin görüşlerini aldık. Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğüne Kurum kararlarını önemli oranda uygulayarak göstermiş oldukları hassasiyetten dolayı da teşekkürlerimizi ilettik, bir de plaket verdik. Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gelir İdaresi Başkanlığı temsilcileriyle de Kurumun kararlarını uygulanabilir bulmama gerekçelerinin ne olduğunu sorduk, onu da dinledik. Kurumlarımızın birçok konuda mevzuata bağlı olmak zorunda kaldıklarından dolayı Kurum tavsiye kararlarına uymadıklarının anlaşıldığını, kurumlarımızın kendilerinden kaynaklı aksaklıklarda öz eleştiri yapmalarına olanak sağlayan ve bunu denetçilerimizle, üyelerimizle ve kurum temsilcilerimizle açık yüreklilikle konuşabildiğimiz, verimli ve istişareye dayalı bir toplantı olduğunu da belirtmek istiyorum çünkü toplantının. Umarım bugünkü toplantımız da aynı şekilde devam eder, hayırlara vesile olur temennisinde bulunuyorum.

Bugün 3 farklı kurumumuzu buraya davet ederek vatandaşlarımızdan gelen şikâyetlerin en üst düzeyde istişare edilmesine imkân verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Bugün de dün yaptığımız gibi, vatandaşlarımızın şikâyet konularının neler olduğuna, bunların hızlı bir şekilde nasıl çözüleceğine ilişkin iyi uygulama örneklerini dinleyeceğiz ve bu kurumlarımızı da takdir edeceğiz. Bununla beraber, Kurumun kararlarını uygulanabilir görmeyen kurumların gerekçelerini de dinleyeceğiz, neden yapmadıklarını da burada tekrar istişare edeceğiz. Karma Alt Komisyonun teamülleri hâlini almış bu görüşmelerde hiçbir kurumu cezalandırmak gibi bir niyetimiz yok. Karara olumsuz yaklaşan idarelerin Kamu Denetçiliği Kurumuyla etkin iş birliği yapmalarını temin etmek ve tavsiye kararlarına uymama gerekçelerine de değinerek çözüm önerilerini geliştirmek amacındayız. İnşallah olumlu sonuçlara vesile olmasını temenni ederek -Kamu Denetçiliği Kurumu ile diğer kurum temsilcilerimiz buradalar-tutanaklara geçmesi açısından dilerseniz şimdi katılımcılarımızın kendilerini tekrar tanıtmalarını rica edeceğim.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Teşekkür ediyorum.

Tekrar hepiniz hoş geldiniz arkadaşlar.

Şimdi gündemimizdeki işlerin görüşülmesine geçiyorum.

Toplantının usulü hakkında kısa bir bilgi vermek istiyorum. Öncelikle, Kurumun tavsiye kararlarına olumlu yaklaşan, ardından da olumsuz yaklaşan idareler hakkında görüşme açacağız. Görüşmeler sırasında ilgili kamu denetçilerini dinledikten sonra da kurum yetkililerine gerekçelerini izah etmeleri adına söz vereceğim. Kamu Başdenetçisi ve kamu denetçilerinden alınan bilgiler ile 2021 yılı yıllık raporunun ilgili bölümlerinin incelenmesi neticesinde, Kurumun önerileri doğrultusunda işlem tesis etmek suretiyle diğer kurumların ortalamasından daha fazla uyum göstererek duyarlılık sergileyen 3 kurum belirlemiştik. Bunlar da Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü –dün onları dinledik-

(*) Coronavirus salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalarına katılmaktadır.

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü. Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünü –ifade etmiş olduğum gibi- dün dinledik, bugün Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ile Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğünü dinleyeceğiz.

Şimdi, kendilerine gönderilen tavsiye kararlarının tamamına olumlu yaklaştıkları görülen Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hakkında görüşmeleri açıyorum. Şimdi kamu denetçilerine söz vereceğim. Genel Müdürlüğümüzün görev ve yetki alanlarına giren başvurular hakkında öncelikle ilgili Kamu Denetçimiz Sayın Yahya Akman’a söz veriyorum.

Buyurun.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz, kıymetli bürokratlar; Ceza ve Tevkifevleri Kurumumuz en fazla başvurunun yapıldığı kurumlardan bir tanesi yani herhâlde huzurdakilerden bir de Sosyal Güvenlik Kurumunu bu anlamda sayabiliriz, en fazla başvuru aldığımız 4-5 kurumdan bir tanesi Ceza ve Tevkifevleridir. Yaklaşık 300 bin civarında tutuklu, hükümlüyü -zaman zaman sayıları, rakamları değişmekle beraber- toplum içerisinde sorunlu, problemlı kabul edilen böyle bir geniş kitleyi orada tutmak, bulundurmak, onların bütün ihtiyaçlarını karşılamak ve benzeri şekildeki bütün bu prosedürlerin tam ve sağlıklı biçimde işlenmesi tabii çok zor, illaki aksaklıklar ve eksiklikler ciddi şekilde meydana geliyor. Komisyon üyelerimizin bilgisi dâhilindedir, 2019 senesi içerisinde ağırlıklı olarak Türkiye’nin hatırı sayılır büyük cezaevlerine ziyaretler gerçekleştirmiştik ve o ziyaretlerimiz çerçevesinde çok ciddi bilgi, belge ve bulgular toplamıştık yani her anlamda. Nitekim de kısmet olursa bir süre sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında, büyük çaplı, milletvekillerimizin katılacağı, ilgili sivil toplum kuruluşlarının katılacağı bir çalıştay planımız var. Zaten daha önce hem cezaevi tarafıyla hem de ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla çok önemli çalışmalar meydana getirdik. Cezaevlerinin hassasiyeti nedeniyle -Sayın Başkanım- sürekli denetimlerin olması gerekiyor, bunu birçok kurum yapıyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonu bunu yapıyor, Eşitlik Kurumu yapıyor, değişik şekilde uluslararası kuruluşlar bunu gerçekleştiriyor, biz de bunlardan bir tanesiyiz. Nitekim, yeni çıkarılan bir mevzuat çerçevesinde ceza infaz kurumlarının raporlarını -Türkiye Büyük Millet Meclisine sundukları raporların dışında- Kamu Denetçiliği Kurumuna ve İnsan Hakları Eşitlik Kurumuna da bir örneğini göndermeleri konusunda bu yıl, 2021 senesi içerisinde yeni bir uygulama da başladı. Bu anlamda çok içli dışlıyız. Benim baktığım birime bu konuda 2 bin civarında şikâyet geldi. Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün uyum oranının yüksek görülmesinin nedenlerinden bir tanesi... Yani bize ağırlıklı olarak yer değişikliği talepleri geliyor. Bunlarla alakalı da pandemi döneminde 2-3 defa müsaadeler oldu yani açıldı ve kapandı tekrar pandemi şartları nedeniyle. Bu zaman zarfı içerisinde “Bu talepleri değerlendireceğiz.” şeklinde olumlu yaklaşınca biz bunu uymuş olarak kabul ettik. Biraz istatistik buradan da yüksek gibi görünüyor ama şunu ifade etmem lazım: Yani bu kadar insanın barındırıldığı, her türlü sorununun şey yapılmaya çalışıldığı bir yerde elbette eksiklikler var, bizim de tespit ettiğimiz eksiklikler var. Hatta ziyaretlerimiz sırasında, bizim ziyaretlerimiz başlarken ve biterken uygulamada düzelttiğimiz yani idareyle oturup şu eksiklikler bize iletildi diye giderdiğimiz konular da oldu. Bu dinamik bir süreç, onu ifade etmek istiyorum.

Hatta bu çerçevede yurt dışında da ziyaretler gerçekleştirdik. Ben, dün de konuşmamda ifade ettiğim gibi, özellikle hakkında çok sayıda başvuru yapılan kurumun tamamına uyması ya da uymaması gibi bir durum söz konusu değil, elbette imkânlar ölçüsünde yapılıyor. Sadece söz almışken şunu ifade edeyim: Genel Müdürlüğümüz de çok çalışkan bir arkadaşımız, bizim yazışmalarımız altı ayla sınırlı -pardon, daha doğrusu- dosya görüşme süremiz altı ayla sınırlı. Bunlar dört beş aya sarktığı zaman bizde stres oluşturuyor, süreyi yetiştiremiyoruz. Yani “Bunları daha hızlı bir şekilde, otuz gün içerisinde cevaplandırın.” diye biz yazılı taleplerimizi iletiyoruz. Daha hızlı gelirse bu denetim mekanizması daha hızlı bir şekilde işler, o konuda ciddi beklentimiz var. Tahminim, pandeminin bitmesiyle beraber

onlar da birtakım uygulama değişikliklerine gideceklerdir yani özellikle bu nakil talepleri... Mesela, çok dramatik örnekler var; arada 1.500 kilometre, 1.300 kilometre olan, ailesinden uzak yerde cezaevlerinde barındırılan kişiler var ve benzeri şekilde birtakım problemler var. Bunların da zaman içerisinde giderileceğini düşünüyorum. Söz verdiğiniz için genel bir açıklama yapma ihtiyacı hissettim, özele girsek zaten zaman buna yetmez.

Ben teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Ben de teşekkür ediyorum.

Şimdi Fatma Hanım'ı dinleyeceğiz.

Buyurun Fatma Hanım.

KAMU DENETÇİSİ FATMA BENLİ YALÇIN – Teşekkür ederim Kıymetli Başkanım.

Değerli vekillerim ve bakanlıklarımızın değerli temsilcileri; benim, Alt Komisyonun görevi içerisinde bulunduğu 2021 yılı içerisinde benim 5 temel konum vardı ve bu 5 temel konuda 3.500'ün üstünde karar tesis ettik; yüzde 40,4'ü de dostane çözümlerle sonuçlandı. E, bu tabii tavsiye kararlarının biraz daha az olmasına sebebiyet verdi, o yüzden Ceza ve Tevkiflevleri Genel Müdürlüğüyle ilgili 3 tane kararım var. Ama bunu özellikle ifade etmek istedim çünkü dostane çözüm kararlarını artıran unsur, sizin Meclis olarak kararlarımıza uymayan idareleri çağırmanız. Çünkü biz, hukuk ve hakkaniyet gereği başvuru haklı bulduğumuz durumlarda idareyle bağlantıya geçip “Bu konuda biz daha önce zaten tavsiye kararı verdik, burada başvuran yüzde 100 haklı. Dolayısıyla, tavsiye kararı vermeden önce, siz ilk bir ay içerisinde başvuru sorununun çözün.” deme imkânına sahibiz. Siz Meclise onları çağırduğunuz için biz, idareye “Eğer tavsiye kararımıza uymazsanız Meclisin sizi çağırma ihtimali var, bu sefer milletvekilleri önünde bunu açıklayacaksınız.” dediğimizde kararları daha rahat, ilk bir ay içerisinde çözüme imkânına sahip oluyoruz. O yüzden yaptığınız çalışma çok değerli çünkü vatandaşları dava açmak zorunda bırakmadan çok çabuk bir şekilde sonuçlanmasını sağlıyor.

Ceza ve Tevkiflevleriyle ilgili alakalı aslında 3 tane tespit yapacağım. Bir tespitim olumsuzdu, ondan Başkanım kısmen bahsetti, Yahya Denetçim.

Birincisi; iş birliği ve koordinasyon içerisinde çalışmak. Dostane çözümleri artıran konulardan bir tanesi budur çünkü idareyle ne kadar çok iş birliği içerisinde bulunursak sadece başvuranın değil, başvuranla birlikte aynı sorunu taşıyan başka insanların da sorununu çözmesine imkân sağlayabiliyoruz. Daha yakın tarihte verdiğimiz bir karardı, bunu gelecek sene göreceksiniz büyük bir ihtimalle ama mahkemenin, başvuranın yani cezaevinde bulunan kişinin iddiasını haklı görmediği, kamera kayıtları ve doktor raporlarıyla beraber tespit etmediği bir durumda bile biz “Madem mahkûm cezaevlerine ilişkin bir iddiada bulunuyor, o zaman bu iddianın ispat edilebilmesi için kameranın bulunduğu bir ortamda bulunması gerekir.” diyebiliriz. Peki, biz bu kararı verdiğimizde, cezaevi idaresiyle beraber görüşerek başka cezaevlerinde de aynı uygulamanın yapılmasını sağlayabiliyoruz. Bu noktada olumlu tespitlerimden bir tanesi, bütün iş yükleri ve yaşadıkları ağır durumlara rağmen cezaevleri, sorunları tespit ettiğinde, o sorunları çözmek için bir irade göstermesi.

İkincisi, pandemi süreciyle ilgili çünkü bize yapılan başvuruların bir kısmı pandemi sürecinin mahkûmları daha fazla etkilediğine ilişkindi. Bu noktada Adalet Bakanlığı yetkilileriyle hatta aşının ilk geldiği dönem olduğu için Sağlık Bakanlığı yetkilileriyle “Acaba mahkûmların daha erken aşı yapılması sağlanabilir mi?” düşüncesinden hareketle görüşmeler yapmıştık. O zaman şunu fark ettik ki -biliyorsunuz, pandeminin ilk zamanlarında sağlık çalışanlarının ne kadar özverili olduğunu biliyorduk- aslında aynı durum cezaevi çalışanları için de geçerli çünkü hapis hanelerindeki, cezaevlerindeki insanlar -Covid virüsünü kapmamaları için- kendi evlerine gitmediler, onlar da izolasyona tabi tutuldular, onlar

da belli mekânlarda bulundular ama bizim verdiğimiz kısmen tavsiye kararları; idarenin yaptığı, Covid-19'la mücadele çerçevesinde gerçekleştirdiği ama bunları ilan etmediği yönündeydi çünkü vatandaşın bu konuda, yapılanlar noktasında bilgilendirmeye ilişkin de haklı bir beklentisi vardı.

Bir diğer ise izolasyon odasında yani sevk ve nakille geline, mahkûmun bulunduğu o izolasyon odasında, en ufak bir tereddüte yer kalmaması için daha fazla hijyene dikkat edilmesi noktasındaydı, bu da benim ikinci olumlu tespitim. Pandemiyle mücadele çok zor bir alan. Sayın denetçinin bahsettiği gibi, 300 bin kişinin bulunduğu bir yerde bununla mücadele etmek çok kolay değil. Bu noktada kendilerine teşekkür ediyorum.

Son tespitim, olumsuz -biraz önce denetçim de bahsetti- kararlarımızı daha çabuk verebilmemiz için bilgi-belge talep yazılarımızın daha çok alınması lazım. Benim birimim insan haklarıyla ilgili olduğu için, bir iddia geldiği zaman tüm kamera kayıtlarına, doktor raporlarına, tutanaklara ihtiyacımız var hatta o cezaevinde aynı tür başka iddia var mı diye daha önce yapılan denetim raporlarını da istiyoruz ve birim ne kadar yoğun olursa olsun ilk on beş gün içerisinde bilgi-belge talep yazısı gönderiyoruz ki en ufak hak ihlali iddiası söz konusu olmasın. Şimdi, biz olabildiğince hızlı hareket ederken tabii -Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün sanırım, bu birimdeki arkadaşların biraz daha desteklenmeye ihtiyaçları var- cevap alma noktasında biraz sıkıntı yaşıyoruz, bu da süreci uzatıyor. Özellikle bu birim daha çok güçlendirilirse ben bu toplantının çok daha verimli bir sonuç almaya vesile olacağına inanıyorum.

Burada bulunduğunuz için her birinize teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, konuşmalar arasında dikkatimi çeken ama burada söze girmek durumunda hissettiğim bir durumu ifade etmek istiyorum.

Bir ifadenizde... Evet, cezaevlerindeki hummalı bir çalışmayı takdirle karşılıyoruz ama hiçbir kurum, şu anda pandemiyle mücadele eden şahıslar doktor ve sağlıkçıların önüne geçemez, onu ifade edeyim. Yani bir sağlıkçı olarak da bunu, burada, tekrar ifade etmek istiyorum. Yani tamam, saygı duyuyoruz, hepsi çok çalıştı, çok şey yaptı ama yirmi dört saat, otuz altı saat nöbet tutup maskesini çıkarmadan, yerlerde yatıp dinlenen, bir saat uyuyan bir sağlıkçıyla aynı kefeye koymayı kabul edemem, onun ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

KAMU DENETÇİSİ FATMA BENLİ YALÇIN – Öyle bir iddiam yok zaten Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Yok, onu açıklamanıza gerek yok, ben sadece durum tespiti yaptım, onu söylemek istedim.

Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Arif Bey'den dinleyeceğiz.

Buyurun Arif Bey.

Burada yok mu sizin?

KAMU DENETÇİSİ ARIF DÜLGER – Sayın Başkanım, benim bu alanda yok.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ceza ve Tevkifevlerini dinleyebiliriz Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Pardon, ben Sadettin Bey'in yerine sizi...

KAMU DENETÇİSİ ARIF DÜLGER – O sosyal güvenlikle ilgili...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Peki, onu geçiyoruz o zaman.

Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, idari temsilcilerimize söz vereceğim.

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürümüz Yunus Alkaç.

Evet, Yunus Bey buyurun.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Sayın Başkanım teşekkür ediyorum.

Tabii, cezaevleri, hayatın 7/24 canlı olarak devam ettiği, genel olarak toplu yaşamın kuralları doğrultusunda canlı bir sistem. Bundan kaynaklı olarak da hak ve özgürlükler ile düzen ve asayişin belli bir dengede, belli bir düzen içerisinde yürütülmesi gereken bir sistem. Ben, gerek Kamu Denetçiliği Kurumumuza gerek bu konuda denetleme yetkesine sahip olan diğer kurumlara çok fazla sayıda başvuru gelmesinin temel nedeninin bundan kaynaklandığını düşünüyorum. Evet, sayısal olarak çok ciddi rakamlara ulaşan bir hükümlü, tutuklu sayımız var ama aslında, hemen her hükümlü birçok noktada hakkının ihlal edildiği veya özgürlüğünün ihlal edildiği düşüncesiyle kendisine yasalarla tanınmış olan bu hakkı kullanıyor; bundan daha doğal da bir şey yok. Zaten hak ve özgürlükler ile düzen ve asayiş sağlama noktasındaki o hassas dengenin de bizim dışımızdaki ilgili kurum, kuruluşlar ya da komisyonlar tarafından denetlenmesi gerekiyor çünkü bu, bizi de canlı tutuyor, zinde tutuyor. Zaman içerisinde belki birtakım paradigmalarımızı değiştirmek zaten o yapının bir gereği. Buna bağlı olarak da aslında çok fazla sayıda kurum, kuruluş ya da denetim sistemleri tarafından denetleniyoruz.

Genel Müdürlüğümüz bünyesinde kurum “Kontrolörler Kurulu” kendi iç denetlemesini yapıyor; infaz hâkimleri marifetiyle yapılan işlemler yargısal denetimden geçiriliyor; Anayasa Mahkemesi vasıtasıyla bireysel başvuru yolu kullanılmak suretiyle hak ve özgürlük ihlali var mı yok mu, o manada denetim yapıyor; Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu gerek kendisine yapılan başvurular kapsamında gerek resen tespit ettiği cezaevlerine ziyaretler kapsamında bu denetlemeyi yapıyor; yine Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu vasıtasıyla bu denetim yapıyor; Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından yapıyor; yerel bazda adalet komisyonlarına bağlı cezaevleri izleme komisyonları var, onlar üzerinden yapıyor. Bunun yanında, uluslararası denetime de tabii bir Genel Müdürlüğüüz. Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi “CPT” diye adlandırılan kuruluşun üyesiyiz. Onlar her yıl düzenli olarak cezaevlerimize gelip ziyaretler yapmak suretiyle bu denetimleri yapıyorlar ve bu denetimlerden -samimi olarak söylüyorum- son derece mutluyuz. Bunların bizler açısından son derece gerekli, faydalı mekanizmalar olduğunu düşünüyorum. Biraz önce, sayın kamu denetçilerimiz de çok isabetli olarak konuya girdiler. Buradaki iş birliği ve koordinasyon en çok bizim için gerekli. Çünkü bir kurum üzerinde yapılan veya bir hükümlünün hak veya özgürlüğüyle ilgili olarak yapılan bir eleştiri ya da orada oluşturulan bir tavsiye kararı, benzer nitelikteki diğer kurumlarımız yönünden de son derece gerekli ve geçerli oluyor. Oradaki o kararı, biz diğer kurumlarımıza da teşmil etmek suretiyle olabildiği kadar bu hassas alanı... Sorunlu demeyeceğim çünkü her ortamın kendine özgü koşulları vardır ama hassas bir alan, bizim çok dikkatli olmamız gereken bir alan. Denetim mekanizmalarının bizi tanıdıkça o hassasiyetimizi de anlayabildiğini düşünüyorum.

Yazışmalar noktasında... Bunu bir mazeret veya gerekçe olarak asla sunmuyorum, sunmam. Bu manada çok fazla kurum kuruluşla yazışma yapıyoruz ama en hızlı şekilde bunlara cevap vermek zorundayız. Yakın zamanda, bunlardan dolayı bu birimle ilgili çalışma sistemini de güncelledik. İnşallah, bundan sonraki aşamada daha hızlı cevaplar, içerik itibarıyla da daha doyurucu cevaplar vereceğiz.

Özellikle pandeminin getirdiği sıkıntılarımız var, sorunlarımız var. Pandemi sürecinde tüm toplum, tüm dünya bunun olumsuzluklarını yaşadı ama gerçekten ceza infaz kurumları, biraz da kapalı sistemler olması nedeniyle Başkanım, tedbirleri en üst seviyede almanız gereken yerlerdi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Saygı duyuyorum, ona bir şey demedim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Bunun hükümlüler üzerinde ister istemez etkileri çok daha fazla oldu. Çünkü bir hükümlünün dışarıdaki bir yakınıyla ziyareti onu aslında doğrudan hayata bağlayan en önemli hakkı. Fakat orada, biz bilim kuruluyla da sürekli istişare etmek suretiyle -bu bir tercih değil, bu bir zorunluluk- belli oranda, birtakım hükümlülerimizin sahip olduğu hakları, usulüne uygun şekilde sınırlandırma yönüne gittik. Belli dönemlerde görüşler hiç yapılamadı, belli dönemlerde sadece kapalı görüşler üzerinden bunu yapmaya çalıştık fakat kademe kademe, Sağlık Bakanlığının şu anki formatına uygun olarak bunları gevşettik, gevşetiyoruz. Yakın zamanda da inşallah “yeni normal” denilen o düzene geçmiş olacağız.

Sadece bir örnek açısından arz etmek isterim: 2020 Nisan ayından -ki pandemi süreci hâlen devam ediyor- bugüne kadar Covid kaynaklı olarak vefat eden hükümlü sayımız 64, sadece 64 yani ülke ortalamasının... Hani böyle bir konuda belki mutlu olunmaz ama...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – 2020’de mi? 2020 mi dedin?

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – İki yıllık süreç.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – 2020 Nisanda pandeminin başladığını kabul ettiğimizde, bugün geldiğimiz noktada Covid kaynaklı olarak ceza infaz kurumlarımızda vefat eden hükümlü sayımız 64.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Başka bir şey sorayım eğer bilgi varsa. Toplam ne kadar; diğer cezaevleriyle birlikte, vefat edenlerin sayısı ne kadar?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Tamamı Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Yok yok, Covid için sormuyorum. “Sadece Covid’den 60.” dediniz, değil mi?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – 64.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – 64 dediniz, yok toplam vefat eden sayısını soruyorum.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Onu almadım ama...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Almadınız mı? Onun yüzdesine bir bakmak istedim de onun için, neyse.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Yani o, zaten doğal bir ölüm olduğu için. Aşılama, mesela bu konuda yasal bir zorunluluk getiremiyorsunuz yani ceza infaz kurumları açısından da getiremiyorsunuz. Ama orada hükümlülerimize en azından bunu anlatma noktasında başarılı olduğumuzu düşünüyoruz. Hükümlü ve tutuklularda aşılama oranımız yüzde 97.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Evet, ellerinize sağlık.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Personelimizde yüzde 93 Sayın Başkanım. Dolayısıyla tabii, kendine özgü bir dönemi inşallah geride bırakıyoruz toplum olarak.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – İnşallah.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Hızlı bir şekilde, bu sınırlandırdığımız, zorunluktan kaynaklı tedbirleri de olabildiğince kaldırıp oradaki yaşamı da normale döndürme çabamız var.

Ben burada tekrar Kamu Denetçiliği Kurumumuza, denetçilerimize yakın iş birliğinden dolayı çok teşekkür ediyorum. İnşallah, tabii, burada tespit ettiğimiz sorunları ileriki aşamada güçlü bir iş birliği çerçevesinde çözeceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Evet, teşekkür ediyorum ben de bu güzel çalışmalarınızdan dolayı. Allah razı olsun, ellerinize sağlık diyorum.

Şimdi, Komisyon üyelerimize söz vereceğim.

Evet, Ali Haydar Bey, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekili arkadaşlarım, Kamu Denetçiliği Kurumundan gelen denetçi arkadaşlarım ve bürokrat arkadaşlarım; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, ben İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun aynı zamanda da Ceza ve Tevkifevleri Alt Komisyonunda, Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunda görev alıyorum. O yüzden çok yoğun mesai yaptık birlikte zaten Sayın Genel Müdürümle.

Şimdi, burada Covid zamanı nakilleri kapattık Covid sebebiyle. Biliyoruz, takip ediyoruz ama Kurumun önerilerine genel anlamıyla “Uyacağız, değerlendireceğiz, süreçte bakacağız.” gibi cevaplar var anladığım kadarıyla. Hani bunlardan pratik sonuç aldık mı almadık mı bilmiyorum ama o süreçte biz pratik sonuç alamıyorduk. Bize de çok sayıda başvuru geliyor, bunun farklı gerekçeleri var yani Covid, tamam, başgerekçe ama başka bir gerekçe daha, mesela, kişi bir ceza almışsa, bir disiplin cezası almışsa bu nakiller de yapılmıyor yani bu, naklin de engeli ya da suçun nevine göre engeli. Birçok kıstas var burada yani naklin sonuç alıp alamaması anlamında böyle bir istatistik sınırim sizde de yok. Yani “Tamam, bakacağız, uyacağız.” deniyor ama ister istemez mahkûmun niteliğine bakıyorsunuz, ceza varsa yapmıyorsunuz ya da suçun nevine göre yapmıyorsunuz vesaire. Hükümlü cezaevi mi, tutuklu cezaevi mi, o ayrımlar var birçok kıstas var burada ama nakil anlamında sonuç almak gerçekten çok zor. Yönetmelik ve kanun gereği de sonuç almak çok zor, suçun nevi gereği de zor ama bize çok sayıda başvuru var bununla ilgili. Yani “Ben ailemden çok uzağım. Beş yıldır, altı yıldır yaşlı annem gelemiyor, göremiyorum. Arada bilmem kaç yüz kilometre mesafe var. Zaten görüş süreleri sınırlı, bunun için gelmeye de değmiyor; iki dakika görüyor, gidiyor.” gibi çok sayıda şikâyet var yani aslolan orada şahsın ikametine en yakın cezaevinde konumlandırılması, bu da temel haklarından biri aslında, bunun sağlanması için bence daha çok çalışma yapmak lazım. Bunun için kanun değişikliği gerekiyorsa... Mesela kişi disiplin cezası almış ama ailesine bu kadar uzak mesafede kalması bu kıstasa bağlanmamalı bence, ayrı bir ceza çünkü kişiye de ceza veriyoruz ama aileye de ceza veriyoruz. Bence bunda da kanuni değişikliğe ihtiyaç var Sayın Başkan, bunu çok konuşuyoruz, çok talep ediyoruz. Bunun önünde ciddi engeller var ve kaldırılması gerekir, Meclisin de özellikle iktidarın böyle çalışma yapması gerekir diye düşünüyoruz.

Başka sorun, mesela burada başvurular var, personelden de başvurular var, işte sözleşmeli personelin yer değişikliği talebi var ama -kısmen oluyor, olmuyor- burada sözleşmeli personelin temel sıkıntısı yükselememe ve aynı işi yapmalarına rağmen sözleşmeli ile kadrolu personel arasındaki maaş farkları, buna dair çok talep geliyor bize.

Bir de başka bir husus daha, güvenlik sınıfına geçmek istiyor personel. Güvenlik işi yapıyor aslında, açıktan güvenlik işi yapıyor ama güvenlik sınıfına geçmesi için bir yasal değişiklik lazım. Her seferinde arkadaşlar sağ olsun söz veriyorlar ama olmuyor. “Yapacağız, halledeceğiz.” diyorlar cezaevi ziyaretinden sonra, infaz koruma memurları hep çevremizi sarıyor ve aynı talepleri söylüyorlar ama maalesef bir adım atılmıyor; bence haklarının verilmesi lazım. Bununla ilgili mesela biz Kamu Denetçiliği Kurumuna başvuru yapsak bir tavsiye kararı alınabilir mi bilmiyorum. Ben sıklıkla Kuruma dair başvuru yapmaya çalışıyorum, mesela danışman arkadaşların danışmanlığı bittikten sonra herhangi bir hakları yok, tazminat hakları yok vesaire falan, acaba bu konuda Meclise bir öneri kararı alabilir mi Kamu Denetçiliği, bilmiyorum ama danışman arkadaşım aracılığıyla en son, başvuruyu yaptırdım açıkçası. Yani danışmanların da haklarını savunmak Meclise tavsiye olur mu bilmiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER - Onu sonra tartışırız aramızda, şimdi konumuza dönelim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) - Tamam, tartışırız ama...

Ben belki de Kuruma çok fazla şey yüklüyorum, olabilir.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Yalnız bu arada infaz koruma memurlarına yıpranma payı verildi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) - İnfaz koruma memurlarına mı?

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Dört yılı, beş yıl kabul edildi, 1 tanesi oldu en azından.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Anladım ama bence güvenlik sınıfına da geçirilmeli, sözleşmeli-kadrolu farkı da kalkmalı. Yani cezaevlerinde şimdi öyle bir denge var ki hem güvenlik hem insan hakkı ihlali konusunda kıldan bir çizgi var, iki tarafa da hem güvenlik dengesini koruyarak hem de insan hakkı dengesini koruyarak uygun bir yöntem geliştirmeleri lazım. Daha önceki toplantılarda da söyledim yani 300 bin kişinin var olduğu böyle kapalı bir ortamda hem güvenliği sağlamak hem de pandemide hem mahkûmları hem de infaz koruma memurlarını bir arada tutarak koruma, kolay bir iş değildi, infaz koruma memurları haftalarca evlerine gidemedi, seslerini de duyuramadı; onların yanında durmak, bu hakları da vermek lazım. Öyle bir çizgi ki mesela biz muhalefet olarak şunu desek: Pandemi var, şu oldu, bu oldu; 300 bin kişinin yaklaşık 1 milyon kişi de dışarıda akrabaları var, hepsinin gözü de bizim üzerimizde -haber alır, almaz ama- biz bir şey söylediğimizde ciddi kaygılar yaratıyor onların aileleri üzerinde de, o yüzden de çok dikkat ederek söz söylemeye çalışıyoruz cezaevleri konusunda ama haklarını teslim etmek lazım. Vefat sayısı, pandemi, karantina... Mesela karantina on beş gün, bazen bir aya çıktı, cezaevlerinden hastaneye gidiş gelişlerde sıkıntılar yaşadılar, tekrar cezaevine döndüğünde çok uzunca süre karantinada kalmak zorunda kaldılar. Tabii ki hepsi pandemi içindi vesaireydi ama ben şu hakkı teslim etmek isterim: Süreci gerçekten iyi yönettiler. Şunu da söyleyeyim: Hükûmetten daha iyi yönettiler cezaevi koşullarında, bunu da tutanaklara geçirmek isterim, haklarını teslim etmek lazım.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – O ne demek ya!

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Son cümleye katılmadığımızı söyleyelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER - Değerli Başkanım teşekkür ediyoruz.

Ben de şöyle ifade edeyim: Yaklaşık iki yıl öncesinde, pandemiden önce yine Dilekçe Komisyonumuzla beraber Tarsus Kampüs Cezaevini ziyaret etme fırsatı bulduk, beraberdik yine. Orada -görmüş olduğumuz- gerçekten de takdire şayan durumlara karşılaştık. Ben Almanya’da da çeşitli cezaevlerine görevli olarak gittim, orayı da ziyaret etmiştim. Ben o zaman hakikaten tebrik ettim, oradaki hastane dâhil aşevinin tertemiz bir şekilde yemeklerinin hazırlanması hijyen ortamına uyulması ve diğer konularda da orada gördüklerimi ifade ettim. Sadece hava sıcaktı, yaz günüydü bizim gittiğimizde. Tarsus bölge itibarıyla de çok sıcak bir bölge. Orada klimaların yetersiz olduğunu tespit etmiştik yani sadece olumsuzluk yok değil, onu tespit ettik yani o da su götürür bir olay diye düşünüyorum. O açıdan ben de sizi tebrik ediyorum. Şimdi, bu güzel uygulamalarınızdan dolayı da günün anısına küçük bir plaketimiz olacak, sizi tebrik plaketi.

Fotoğrafçıyı çağırarak mısınız? Çağırılmalı bir an önce ve arkadaşlarımızı bekletmeyelim. Bu arada biz o zaman fotoğrafçı gelene kadar diğer konuya geçelim isterseniz.

Evet, şimdi, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğümüzle ilgili Kamu Denetçiliği Kurumuna söz vereceğim, burada Arif Dülger Bey’den başlamak kaydıyla.

Evet, Arif Bey, Kredi Yurtlar Kurumuyla ilgili görüşlerinizi dinleyelim.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Faaliyetlerini gördüğümüz 2021 yılı içinde görevli olduğum birimde 4.478 başvuru yapılmıştı. Bu söz konusu yılda bu başvuruların yaklaşık yüzde 50'si, 2.064 civarı eğitim, öğretim, gençlik, spor alanında yapılan başvurulardır. Bunların içinde önemli bir bölümünün de öğrencilerimizin, -yaklaşık 8 milyonu geçen üniversite öğrencilerimizin- yaptığı başvurular teşkil etmektedir. Bunların içinde tabii ki yurt, barınma, öğrenim, kredi ve burs başvuruları ağırlıklı bir yekûn teşkil etmektedir. Yani yıl içinde yapılan başvurularımızın bizim eğitim birimize yapılan 4.478. Bunların yaklaşık...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – 2.064'ü eğitimle ilgili...

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Evet, eğitim, öğretim, gençlik.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Kredi yurtlara ilişkin bir sayı var mı?

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – O da bin civarında falandır yani önemli bir yekûnumuz söz konusu.

Kurumumuza yapılan başvurularla ilgili olarak birimizce 2021 yılı içinde 69 tavsiye kararı ve 1 kısmen tavsiye, kısmen ret kararı verilmiştir. Bu tavsiye kararlarının konularına, konu başvurularına bakıldığında burs, öğrenim kredi başvurusunun yaş sınırlaması gerekçesiyle değerlendirmeye alınmamasına yönelik başvurular ağırlıklı teşkil etmekte. Bunların sayısı da 60 civarında, tavsiye kararı verdik bu öğrenim burslarının yaş sınırı gerekçesiyle reddedilmesine yönelik. Almakta olduğu bursun başarısızlık sebebiyle kesilmesine yönelik başvurular yapılıyor, çoğunlukla geçmişe yönelik başvurular. Burs veya öğrenim kredisi verilmesi taleplerine ilişkin başvurularda örneğin öncelikli öğrenci gazi çocuğu, şehit çocuğu vesaire bunların evlilik veya bekârlık durumlarına göre değişen burs verilmesi taleplerine yönelik başvurular yapılıyor. Aktif örgün yükseköğretim öğrencilerinin eğitimi sürecinde öğretim kredisi borcu tahsilatına girilmemesi yani borcun ertelenmesi veya hemen tahsil edilmemesine yönelik başvurular dikkati çekmektedir. Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından neredeyse tüm tavsiye kararlarına yönelik olarak tavsiye kararının değerlendirmeye alınacağı yönünde ve konuyla ilgili Genel Müdürlüğün yönetmelik çalışmalarının devam ettiği hususunun bildirildiği görülmüş olup bu olumlu yaklaşımın takdirle karşılandığı ve gerekli somut adımların bir an önce atılmasını beklediğimizi belirtmek isterim.

Sayın Başkanım, burada yurtlardaki barınma veya öğrenim kredisi almaya ilgili esasında iki farklı durum ortaya çıkıyor. Yurtta barınmayla ilgili 35 yaş sınırında yönetmelikte hüküm olmasına rağmen, açık bir hüküm olduğu için bu yönde gelen başvurulara biz mecburen ret karar önerisi veriyoruz. Fakat burs ve öğrenim kredisi taleplerinde biliyorsunuz her yıl Bakan onayıyla yaptığımız usul ve esaslar çerçevesinde değerlendirme yapıyorsunuz. Biz, burada, kurumsal yaklaşım olarak herhangi bir kısıtlama getirilmemesini ancak değerlendirilmeye alınmasını beklemekteyiz çünkü yaş sınırı sebebiyle başvuru çok fazla değil, çok özel durumları olabiliyor kişilerin veya öğrencilerin. Kurumların veya kurumunuzun mali imkânları veya fiziksel imkânları ölçüsünde, bunları da hemen reddetmeden değerlendirilmeye alınmasını kurum olarak beklemekteyiz.

Sayın Başkanım, bizim Kredi ve Yurtlar Kurumuyla ilgili genel olarak, kurumsal olarak ilişkilerimiz geçmiş yıllardan beri gayet iyidir. Bilgi ve belge taleplerimize zamanında ve doyurucu açıklamalar verildiğini görmekteyiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Çok teşekkür ederim. Sadettin Bey'in yerine de söz vereceğim size eğer devam ederseniz.

Buyurun, bitirmediyse tabii.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Tabii, tabii, olumlu konuda onun bir dosyası var, isterseniz onu da görmüş olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Onu da alalım, o konu da eksik kalsın.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Tabii.

Gençlik ve Spor Bakanlığınca yapılan görevde yükselme sınavıyla il müdürlüğü emrine, akabinde yurt müdür yardımcısı olarak Lüleburgaz ilçesine atanan başvuranın ikametgâhını değiştirmedeği için aile masrafı ve yer değiştirme masrafı alamayacağı ancak yol masrafı ile yevmiyesinin ödenmesi gerektiğine yönelik tavsiye kararımıza kurum olarak uyulmuştur. Bu konuda bizce yapılacak bir şey yoktur, olumlu bir yaklaşım sergilenmiştir. Arz ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Çok teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

Şimdi de Genel Müdürümüz Sayın Recep Ali Er Bey'e söz vereceğim.

Buyurun Recep Ali Bey.

KREDİ VE YURTLAR KURUMU GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun üyeleri ve tüm katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biz de bu denetimlerin önümüzü görmek adına, daha çağdaş, daha çağa uygun mevzuatlar hazırlamak adına bizim önümüzü açtığına inanıyoruz ve gelen dilekçelerdeki tavsiye kararları bizim mevzuat çalışmalarımıza daha anlamlı yön vermekte; bunu da ifade ediyorum, kendilerine de teşekkür ediyorum.

Tabii, bütün denetimler bizim önümüzü açmakta, yapabileceğimiz veya yaptığımız hataların büyümesini engellemekte; bu anlamda tüm denetimcilere teşekkürlerimi sunuyorum.

Genel Müdürlüğümüz hakkında şöyle kısa bir bilgi vermek gerekirse, Bakanlığımız, yükseköğrenim gençliğine, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 42'nci maddesi "Devlet, maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar." hükmü doğrultusunda, 1962 yılından itibaren 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanunu gereğince barınma ve öğrenim kredisi, 1985 yılından itibaren 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu gereğince katkı kredisi ödemesi yapılmıştır ancak 2012 yılında üniversitelerdeki okuyan öğrencilerimizin katkı payı kaldırıldığından biz de bu yardımı ödemekten vazgeçmişiz. 2004 yılından itibaren, 5102 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs Kredi Verilmesine İlişkin Kanun gereğince burs ödemesi yapılmakta. Bu kanunla diğer kurumların burs ve nakdi yardım yapmaları yetkisi kaldırılarak sadece Bakanlığımız burs ve kredi verme yetkisiyle yetkilendirilmiş ve böylece mükerrerlik de önlenmiştir ve daha fazla öğrenciye ulaşma şansı bulmuşuz.

Ayrıca, 2011-2012 öğretim yılından itibaren de 6082 sayılı Kanun'la yapılan düzenlemeye istinaden, yurt dışında yükseköğrenim gören öğrencilere de burs ve kredi yardımı yapılmaya başlanmıştır. Yükseköğrenim öğrencilerine okulun normal öğretim süresince burs ve kredi ödemesi yapılmaktadır. 858 bin 356 öğrenciye öğrenim kredisi olarak 767 milyon 620 bin 64 TL, 504 bin 451 öğrenciye burs olarak 441 milyon 639 bin 146 TL ödeme yapılmıştır. Toplamda, bu ay, 1 milyar 362 bin 804 öğrenciye 1 milyar 209 milyon 259 bin 210 TL ödeme yapılmıştır. Birinci söylediğim sayı öğrenci sayısıydı. 1 milyon 362 bin 804 öğrenciye 1 milyar 209 milyon 259 bin 210 lira; bu, sadece bu aylık ödememiz.

Her yıl kasım ayının ikinci yarısında, biz öğrencilerimizden burs ve kredi almak isteyenlerin başvurularını alırız ama ekim ayından itibaren ödemeye başlarız. Bunu daha önce yapamamızın gerekçesi, ÖSYM ilk yerleştirmeyi yaptıktan sonra ekim ayının ikinci yarısında ayrıca bir ek yerleştirme yaptığı için, o yerleştirmeyi de beklemek durumunda kalıyoruz. Çünkü bir kontenjan ayırma durumumuz değil... Çünkü ilk yerleşen ile son yerleşen arasında mağduriyet farklılıkları da olabileceğinden, biz kasım ayının ikinci yarısında başvuru alıyoruz ama ekim ayından itibaren o yıla

ait ekim, kasım, aralık burs ve kredi ödemelerini birlikte yapıyoruz. Ocak ayından itibaren ise yeni belirlenen kredi ve burs miktarlarıyla aylık ödemeler yapıyoruz ve her ayın 6-7-8-9-10'unda T.C. hane numarasının son rakamına göre -0-2-4-6-8 sayılarına göre- bu ödemeleri yapıyoruz.

Değerlendirmelerimizi, denetçimizin söylediği gibi, Bakanlığımızca her yıl değişen şartlara göre bazı kıstaslar koyuyoruz. Mesela, bu yıl, işte, 3 kıstasımız var bizim: Gelir durumu, sosyal durumu ve başarı durumu. Gelir durumu ile sosyal durum birbirine çok yakın olduğu için, bunları ikisini birlikte, yüzde 60 olarak, başarı durumunu da yüzde 40 olarak değerlendirerek çalışmalarımızı, değerlendirmelerimizi bu şekilde yapıyoruz ve her yıl 1 milyon 300 bin kişiye de yeni öğrenciye de kredi, burs vermeye başlıyoruz. Öğrencilerimiz yapılan kredi ödemelerini, normal öğrenim süresinin bitiminden iki yıl sonra ödemeye başlamaktadırlar ancak herhangi bir işsizlik veyahut da bir sosyal güvenceye bağlanmadığı süre için de her yıl dilekçeyle bu süreyi uzatabilmektedir.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Süre var mı, ne kadar uzatılabilir?

KREDİ VE YURTLAR KURUMU GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER – İsteddiği kadar uzatabilir ama işsizlik olduğu sürece ama her yıl bunu yenilemek zorundadır. Yani ben bu yıl işsizim, uzatabiliyorum; ikinci yıl yine, herhangi bir işsizlik durumu söz konusuysa yine uzatabilir ama bir yıllık uzatabiliyor.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNCAK – İşe girip çıktı?

KREDİ VE YURTLAR KURUMU GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER – İşe girdiği an zaten ödemesi başlayacak.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Evet, çok teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

KREDİ VE YURTLAR KURUMU GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER – Çok teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Ellerinize sağlık.

Tabii, burada, bir anımı yine anlatmak durumundayım. Sene 1977, üniversiteye başladım, Erzurum Atatürk Üniversitesi. Şimdi, o zaman da Kredi ve Yurtlar Kurumuna müracaat ettik; çıkmadı. Şimdi, 12 kişilik odalar vardı, 10 kişilik odalar vardı, ranza sistemi vardı o zamanda. Bana, arkadaşlar, işte, atıyorum: “Şu numaralı odada şu yatak boş.” diyor; gidiyoruz orada bir hafta kalıyoruz. Gece birisi geliyor, “Kalk lan, burası benim yerim.” diyor. Neyse, biz valizi topluyoruz, oraya koyuyoruz, gidiyoruz; başka arkadaşla beraber... Benim lisede aynı sırada arkadaşım vardı, o tıp fakültesine benden bir yıl önce girmişti. Ben gidiyorum onunla beraber yatıyorum falan. Hatta bir toplantıda dedim ki ya, ben Halim’le çok yattım falan, böyle bir espri de olmuştu. Tabii, bunlar güzel anlar. Şimdi, o günlerden 5 yıldızlı otel konumuna gelmesi, Kredi ve Yurtlar Kurumunun bu kadar kendini geliştirmesi tebrikeye şayan bir durum. Bir anıyı anlattım.

Çok teşekkür ediyorum.

KREDİ VE YURTLAR KURUMU GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER – Sayın Başkanım, bu arada, bu yerleştirmeyi şu an merkezden yapıyoruz ve Erzurum bile olsun, Hakkâri olsun fark etmez, bir öğrencinin yatacağı oda, yatak numarası, kat numarası, her şey bellidir, buradan gidiyordur. İl müdürlükleri veya yurt müdürlükleri bu değerlendirmeye karışmaz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, aslında fotoğrafımız da geldi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Başkanım, bitirelim isterseniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – İsterseniz bitirelim, tamam. Ben size söz vereceğim çünkü.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Kuruma vereceğiz ya.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Evet, o ikisini beraber vermiş olalım.

Tamam, buyurun, söz sizde Ali Haydar Bey.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şöyle: Kredi Yurtlar Kurumu aslında iktidarla bire bir çalışan, iktidar ne kadar bütçe verirse, ne kadar kendilerine yurt yaparsa... Değil mi? Ya da bütçe verir, ya şu kadar öğrenci var... Koordinasyon hâlinde çalışan bir kurum. Hani bir yıl 1 milyon üniversite öğrencisi öngördük, ona göre üniversiteyi açtık, ona göre sosyal durumları belli. Her yıl gelen işte, kendi evine yerleşen, kendi imkânlarıyla veya yurda yerleşen, belirli bir oran vardır, genelde bunlar birbirine yakındır ve kurumlar da buna göre hazırlık yapar Başkanım. Şimdi, burada özellikle bu yıl öğrenciler çok sıkıntı yaşadı; açıkta kalan, kamuoyuna düşen, yer bulamayan. Neden bu? E, çok sayıda üniversite açıyorsunuz, çok sayıda öğrenci gidiyor; gidiyor tamam da yani nerede kalacak?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Ali Haydar siyaset yapıyor.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ama yapacağım ki siz de kendinize çekidüzen verin Başkanım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Lüksten, lüksten.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Lüksten?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Lüksten, evet.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tamam. Lüksten... Öğrenciler... Bak, Oya abla...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Neyse, söz vereceğim size de.

Size de söz vereceğim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Lüksten öğrenciler sokakta yattılar, lüksten öğrenciler yer bulamadılar. Ya, ben de yurttan kalan bir öğrenciyim. 1996-2000 arası Altunizade Erkek Öğrenci Yurdunda kaldım. Yedekten çıkmıştı, Allah'tan bulduk, bulamasak da arkadaşlarla ev tutacaktık. Ailemizin durumu olmasaydı belki göndermeyecekti vesaire, böyle şeyler. Öğrenciler niye böyle şeyler yaşasın?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Yaşamıyor zaten.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Biz eğitime yatırım yapalım, yurtlara yatırım yapalım. Bakın, öngördüğünüz öğrenci sayısı ile öngördüğünüz yurtları dengelerseniz öğrenciler açıkta kalmaz. Çok öğrenci potansiyeliyle birçok üniversite açıp buna göre de öğrencileri gönderirseniz, buna karşılık da yurt yoksa Kredi Yurtlar Kurumu buna dair bir şey yapamaz ki. Yapamaz, suç sizin değil yani. Burada söylüyorum zaten o yüzden.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Kabul etmiyor çünkü çok...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Edin etmeyin, siz bilirsiniz. Buna uygun yurt yaptığımız sürece elbette ki daha çağdaş, daha medeni yurtlarda kalması, insani koşullarda yaşaması lazım. 96'da biz 8 kişi aynı odadaydık, şimdi 4 kişiye indi vesaire. Yarın 3 kişi iner, birer kişilik olur çünkü çağ değişiyor, düzen değişiyor ve daha modernleşiyoruz, daha insani yatırımlara yöneliyoruz, koşullar daha iyi olsun istiyoruz. Ama ben 96'da şöyleydim, o zaman 2000'de şöyle... Tabii ki daha iyi olacak bu dönem, yarın çok daha iyi olacak; bunu öngörebilmek lazım. 60'larda da yurt yoktu belki, üniversite yoktu. Bu organizasyonu sağlama yükü aslında sizdedir, yani Kredi Yurtlar Kurumunda değil. Hükümet destek olacak, para aktaracak, kaynak aktaracak, koordinasyonu sağlayacak üniversitelerle, öğrenci sayısı, ihtiyaç sahibiyse, yurt sahibiyse, yurtlar da pırıl pırıl olacak. O yüzden, hani, buna dair Kredi Yurtlar Kurumunun eleştirilecek yanı var mı? Bence yok. İktidar destek olup bütçe ayırırsa onların da daha iyisini yapacağına eminim.

Şimdi, yurt başvurularına ilişkin olumlu yaklaşmışlar. Kendilerini takdir edeceğiz ama başka bir şey daha var; krediyle ilgili yeni düzenleme oldu galiba. Hani bu bir yılı ben bilmiyordum, işsizlik hâlinde hep bir yıla ertelenir.

KREDİ VE YURLAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI İLKAY DUYAR
– 2011 yılından beri var.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Öyle mi? Bilmiyorduk ama bize gelen şöyle: 5 milyona yakın icra takibi var galiba. Belki rakam değişmiştir.

KREDİ VE YURLAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI İLKAY DUYAR
– Bizim imza yetkimiz yok.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bakanlık eliyle mi yapılıyor? Yani kredisini ödeyemeyen öğrenciler... Hani iki yıl süre var ya.

KREDİ VE YURLAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI İLKAY DUYAR
– 6183'e devredilen öğrenci için, Maliye Bakanlığına devredilen öğrenci, kanuna göre, aksatan öğrenciler...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bunu Maliye Bakanlığı yapıyor, sizinle alakalı değil, tamam. Yani işte, öğrenci mesela burs alıyor, işsizlik var, işsizlik oluyor. Yahu, zaten burs alacak ki okuyacak, mecbur. E, sosyal devlet bakacak. Yani kredi yerine burs vermek daha uygun olacak -karşılıksız- öğrencilerin desteklenmesi açısından. E, çünkü adam mezun oluyor, iş bulamıyor, bir de icrayla karşı karşıya kalıyor ve genç intiharlar yaşıyor işsizlikten kaynaklı. Bir de borç yükü, icrayla karşı karşıya kalma, aileye o yaşta mahcup olma, intiharlar yaşıyor. Bunlar da sizin sorunuz, sizin çözmeniz gereken sorun Sayın Başkan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Aldık, teşekkür ederim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hah, aldıysanız ne güzel.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Ben de biraz konuşayım. Ben bugün pek söz alma niyetinde değildim ama...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Mahmut Tanal olmayınca Ali Haydar...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Mahmut Tanal olmayınca Ali Haydar... Artık bir cevap verme durumu oldu.

Şimdi, bir yurt öğrencisi olarak konuşayım, ben de yurttaki okudum üniversiteyi. Bir odada 4 ranza, 8 kişi, 8 dolap sığmadığı için dolabın 4'ü dışarıda, koridorda; giyinme koridorda. Ağır bir bölüm... Odaya çalışma masası girmiyor, ders çalışma koridorda, onun için akşam, gece onu bekliyoruz ki biraz koridorlar boşalsın, ders çalışmaya başlayalım ve uzun süre sabahlama... Aynı çizmeyle iki gün hiç çıkarmadan okula gittiğimi biliyorum. En kötüsü de banyo. Şimdi, eskiden "Hamama gidiyoruz." demek de ayıptı, niye ayıpsa onu da bilmiyorum. Valizi doldurduk -çünkü haftada bir, bir saat akan su, 6 tane banyo ve yüzlerce kız- çanta elimizde, erkek arkadaşlar gördü "Nereye?" derlerdi "Memlekete." derdik, akşam görürlerdi "Ne oldu?" derlerdi "Otobüsü kaçırdık." derdik. Vallahi, o şekilde geçen bir üniversite hayatı. Yemek zaten sıkıntılı.

Şimdi, eskiden yurt başladıktan üç ay sonra insanlar birkaç arkadaş bulup evlere çıkıyorlardı, ev tutulurdu. Şimdi, ben de öyle bir şeye niyetlenince babam izin vermedi, dedi ki: "Yurtlar sosyal olarak daha güvenceli." Ama o zamanlar biraz daha muhafazakâr şehirlerde bekâr kızların aynı evde kalması doğru bulunmuyordu, dolayısıyla ben çıkamamıştım ama erkeklerin büyük çoğunluğu evlerde kalıyordu dolayısıyla erkek yurtları büyük oranda boşalıyordu. Ama şimdi 1 kişilik odalar, 3 kişilik odalar, yirmi dört saat sıcak su; dolayısıyla kimse evet çıkmıyor, işin açığı bu.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Abla, senin yaşın genç ama bahsettiğin dönem AK PARTİ dönemi değildir herhâlde.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Başka bir şey söyleyeyim: Mesela, bir zamanlar tekerlek yoktu!

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ya, o kadara gitmiyoruz, sizin döneminizden bahsediyoruz Ali Haydar. Yani demek istediğim şu: Kimse eve çıkmıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Arkadaşlar, çok teşekkür ederim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Daha iyi olması lazım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Tamam, haklısın, daha iyi olması lazım, eyvallah.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Mesela, ben diyorum ki: Cemaat yurtlarına, vakıf yurtlarına değil, devlet yurtlarına verelim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Eyvallah, kabul ediyorum da ülke şartlarına...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Çocuklar kötü muameleye maruz kalmasin, devletimiz denetlesin.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ali Haydar, bir bitireyim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Başkanım, bitirmeden, Oya Abla bitirdiyse, konuya ilişkin...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bırakmadınız konuşayım, benden bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Teşekkür ediyorum.

Fehmi Bey, son sözü size veriyorum.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Şimdi, tabii, burada latife olsun diye; Ali Haydar'ın insan sevgisini, merhamet anlayışını biliyoruz, onun için Ali Haydar'ı seviyoruz ama tabii, kayıtlara geçmesi açısından bunu söylemekte fayda var: Burada verilen örneklerde; herkes Kredi Yurtlarda kalmış, ben İstanbul hukuk mezunuyum, ben kalamadım yani yapacak bir şey yoktu. Marmara tarihte okuyan dayı oğluyla beraber bir ev tutmak zorunda kalmıştık. Şimdi, son yıllarda yine bunu siyasi aidiyet gözetmeksizin söylüyorum ama devletialı olarak gördüğümüz Hükümetimizin ve devletimizin en fazla bütçesini Millî Eğitime ayırdığını biliyoruz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ama mevcut personele yetmiyor.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Dur mübarek, devam edeyim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yatırım bütçesi lazım oraya.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Biz Ali Haydar'la muhtemelen aynı dönemde, 24'te beraber milletvekili olduk. Ben 24'te vekil oldum, 2011'de. Kıymetli Başkanım, 2011'de yine ekiple aynıydık. Abant İzzet Baysal Üniversitesi bir devlet üniversitesi yani bir örnek vereyim ki kafamızda şekillensin. Geçenlerde rahmetli İzzet Baysal'ın -bir hayırseverdir, Allah sayılarını çoğaltsın, mekânım da cennet etsin, Ahmet amca da o hayırseverliğini devam ettiriyor- anma etkinlikleri var, cumartesi Meclis çalıştığı için katılamadık, yarın sabah üniversitede mavi salonda farklı bir etkinlik var, katılacağım. Bizim uşaklara dedim ki: Bir bakın kayıtlara, 2011'de ilk yaptığım konuşmadaki rakamları çıkartın. Yani örnek olsun diye söylüyorum: Üniversite öğrencisi ya da bütçe anlamında... 2011 yılında Abant İzzet Baysal Devlet Üniversitesine ayrılan rakam 94 milyonluk bir bütçe. Şu an yaklaşık 500 milyonluk, 464 milyonluk; 5 kat artan bir bütçeden bahsediyoruz. 7 fakültesinin 17 fakülteye, 7 araştırma merkezinin 15'e çıktığı, öğrenci sayısının 2'ye katladığı, Kredi Yurtların ilçelere bile yapıldığı bir sistemden bahsediyoruz.

Katılıyorum, hayat bir tekâmül hâlinde, yenileri yapılmak zorunda ama kabul edelim, dünyada küresel bir hastalık vesilesiyle, nedeniyle, pandemi süreci dolayısıyla geçen yıl anladığım kadarıyla Millî Eğitimin de üniversitenin de Kredi Yurtların da öngöremeyeceği, bunu hesaplayamayacağı bir alan ortaya çıktı. Bilmiyorum oran nedir ama biz de, atıyorum, üniversite öğrencimizin ilk bir iki yılı genelde Kredi Yurtlarda kalırlar özellikle büyükşehirde olanlar, daha sonra arkadaşlarıyla eve çıkarlar yani üniversitenin biraz özgürlük ortamı olmasından bahisle. İlk yıl çok kıymetlidir. Geçen yıl sıkıntı çekmemizin sebebi... Eylül-ekim ayında da muhtemelen tamamlandı. Burada yine herhâlde hukukçu kardeşimiz söylemişti -“avukat hanım” diyeyim de, ismi aklıma gelmedi, meslektaşımız- şu an milletvekillerine ya da siyasete ayrılan bir kontenjan yok, Genel Müdürümüz söyledi. hangi öğrenci hangi yurda ve hangi yatakhaneye gitmişse bazen bizi siyasetçi olarak arıyorlar: “Ya vekilim biz arkadaşımızla beraber...”

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Kontenjanından yararlanalım diye mi?

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Yok, yok. Şöyle de arıyorlar: Ya, işte atıyorum, Bartın’da yurt çıkmış. “Ya vekilim, benim arkadaşım Bolulu, biz beraber okuduk; o yan yatakhane.” Çocuklara diyoruz ki: “Var mı böyle bir imkân?” Diyorlar ki: “Rızai şey dışında herkes yatak numarasına istinaden...” Yani böyle de adaletli bir dağılım var. Ama geçen yıla ilişkin... Pandemi dolayısıyla iki yıl evlerini boşaltan öğrencilerin aynı anda Kredi Yurtlara müracaat etmesi oldu. Yoksa dünle mukayese ettiğimizde, hamdolsun, iyi bir noktadayız. Arzu eder ki gönlümüz, daha da iyi noktada olalım. Yani ben yerelden bir örnek verdim. 5 kat artmış bir bütçeden bahsediyoruz.

Burada Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürümüz var. Ben de hukukçuyum, Adalet Komisyonundaydım ilk dönem. Ceza ve Tevkifevleri üzerine bir konuşma yapacağım. Konuşmada cümleye başladım Kıymetli Başkanım, beş dakikalık süreyi ilk konuşmamda ayarlayamadım. Muradım şuydu: -Karagümrük çetesi vardı geçmişte- Mal beyanı vermemenin cezası işte eskiden bir haftaydı; Genel Müdürümüz, hâkim bey bilir şeyi, reis bey. Vatandaşın biri Uşak’ta bir haftalığına cezaevine giriyor, süresi bitiyor. O arada Karagümrük çetesi isyan çıkarınca devlet, cezaevine girmekte zorlandı; adam on beş gün yatmıştı. Ben bu örneği anlatıp hani bunun üzerinden... Elhamdulillah, hani islah anlamında vatandaşımızı, devletin murat edilen o adalet mekanizmasının tecelli etmesi anlamında işte, geçen yıl da dolaştık Tarsus’ta. “İmkânların daha fazla olduğu muhteşem cezaevlerimiz var.”ı anlatacağım; konuşmam bittikten sonra. bizim Zonguldak vekili dedi ki -daha ilk dönemimiz ve daha vekilliğin de birinci haftası- “Ya, Vekilim sen cezaevinde mi yattın?” Dedim ki: “Abi bu mu anlaşıldı söylediğimden?” Hani oradaki gelişmişliği anlatma muradıyla... Süre bitmişti. Bunu şunun için söylüyorum: Yani elbette ki devletin yapamadıkları, eksikliklerimiz vardır, bunu kabul ediyoruz ama dünle mukayese ettiğimizde, elhamdulillah hem eğitime ayrılan hem yükseköğretime ayrılan bütçe anlamında ciddi bir rakama tekabül ediyor.

Yine, kayıtlara geçmesi açısından söylüyorum: Ben de öğrenciyken kredi aldım. Amme alacaklarına göre tahsil ediliyor; muhtemelen bir yazı gösteriliyor. Bugüne kadarki Türkiye Cumhuriyeti uygulamasında icraya verilmiş tek kişi yok. Yani haciz vesaire anlamında söylüyorum.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – İcra dosyası 5 bin diye biliyorum.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Ali Haydar, şey muradıyla söylüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Bunu ben de merak ettim, sonra bir onun şeyini öğrenelim bakalım.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Ali Haydar, sıcak avukatlık yaptığım için söylüyorum. Yani icradan murat: Usulen, yasal işlem tecelli etsin diye işlem yapılır ama buna ilişkin bir muhafaza vesaire, bilmem ne, bir şey koyma bugüne kadar olmadı pratikte hiçbir örneği de yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Ben de duymadım.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Evet, teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Çok teşekkür ederim.

Arkadaşlar şimdi, ben avukat hanıma...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Başkanım, çok kısa...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Bir dakika, bir dakika...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Çok kısa, çok kısa...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Peki, buyur.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şimdi, hani şunda hemfikiriz: Tabii ki bizim zamanımızdaki yurtlardan daha iyi olacak, yarın çok daha iyi olmak zorunda. Her geçen gün, tabii, çağın gelişmesiyle uyumlu olarak... O yüzden “Sizin zamanınızda, şu tarihte böyleydi...” Bu değil. Biz daha iyisini yapmaya talip olacağız, siz de öyle. Öyle değil mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Doğru, doğru.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ama demek istediğim şu: Bakın, kaynak, kaynak, kaynak.

Başkanım, şimdi, elbette eğitime bütçemiz en yüklü tutar bakanlıklar içerisinde ama bu yatırım bütçesi değil. Lütfen bakın, içine bakın. İnanın, personel gideri ve mevcut hâliyle yeni bir okul yapmak, öğretmen istihdam etmek ya da yeni yurt açmak konusunda bir yatırım bütçesi yok içinde, gerçekten yok. Samimiyetle söylüyorum bunu.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Ama eksik olan...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yeni yurt yapmamız lazım. Demek istediğim de şu... Çok özür dilerim, toparlıyorum. Bakın, bir anlayış: Ben, ben devletçiyim arkadaş; her şey devlet denetiminde olacak. Vakıf yurdu, özel yurt, boş verin ya. Niye öğrencilerimiz başka başka, böyle aracı şeylere muhtaç olsun?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Teşekkür ediyorum. Anlaşıldı.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Devlet var arkadaş, devlete destek olalım, onlar öğrencilerimize sahip çıksın, denetlesinler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Konu anlaşılmıştır.

Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüze 221 tane şikâyet gitmiş, tamamını karşılamışlar. Kendilerine bu yüzden teşekkür ediyorum.

Yine, aynı şekilde, Kredi Yurtlar Kurumuna da 73 tane şikâyet gitmiş, 70’ini karşılamışlar. Bu da büyük bir başarı, tebrik ediyorum.

Bu anlamda, sizleri sırayla alacağım; burada bir teşekkür plaketimiz olacak onu vermek için.

Bu arada, değerli bayan kamu denetçilerimize Fatma Hanım da olur. İkisine de ayrı ayrı...

Bu arada Cezaevleri Genel Müdürümüzü de rica edelim. Bizden de gene,

(Katılımcılara plaket verildi)

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Ben burada şöyle söze girmek istiyorum: “Tavsiye kararlarına olumsuz yaklaşan idareler” diye ifade edeceğiz. Bunlar, Gelir İdaresi Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sosyal Güvenlik Kurumu. Dün itibarıyla Gelir İdaresi Başkanlığını ve Emniyet Genel Müdürlüğünü dinledik bugün de Sosyal Güvenlik Kurumunu dinleyeceğiz. Dün de ifade ettim, siz olmadığımız için bugün de tekrar ifade etmek istiyorum; biz sizi hiçbir zaman ne burada yargılamak ne de bir hâkimlik yapmak niyetinde değiliz, ancak Kamu Denetçiliği Kurumumuzun

yapmış oldukları emekler, vermiş oldukları üstün gayretle çalıştıkları ve tespit ettikleri eksiklikleri size iletmeleleriyle sizden gelen olumsuz cevaplar da biraz bizi üzümüştür. Mükün olduğu kadar... Şimdi, burada sizin art niyetli olmadığımızı biliyoruz, mevcut yasalara uymak zorunda olduğunuzu da biliyoruz. Dolayısıyla, bazen, hepsini değil ama büyük bir kısmına olumsuz cevap verdiğiniz için sizi bir yerde dinlemek istedik. Bundan sonra yapılan çalışmalarda inşallah daha olumlu cevaplar verirsiniz diye de ümit ediyoruz; o anlamda ifade etmek istedik. Kurum tavsiye kararının yüzde 70'ini uygulanabilir görmediğiniz için buradasınız, onu da ifade edelim.

İdareye gönderilen tavsiye kararları konuları itibarıyla ele alındığından, çalışma ve sosyal güvenliğe ilişkin konularda 44, kamu personel rejimiyle ilgili konularda 10, sağlığa ilişkin konularda 3, adalet, millî savunma ve güvenlik konusunda 1 tavsiye kararının uygulanabilir görülmemiş olması nedeniyle konuyla ilgili 3 kamu denetçimize söz vereceğim. Kamu denetçilerimizden Özlem Hanım, "Celile"yi sonra kullanacağız.

Şimdi Özlem Hanım, size söz veriyorum.

Buyurun.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Teşekkür ediyorum.

Tekrar saygıyla selamlıyorum hazırunu.

"Çalışma ve sosyal güvenlik" başlığı birimimize en yoğun başvurunun geldiği alan olup tüm Kurum başvuru istatistiklerinde her daim ilk 5 konu başlığı altında yerini almaktadır. Bu konuyu temel olarak 2 alt başlık altında incelemekteyiz "çalışma hayatı" ve "sosyal güvenlik hakkı ve uygulamaları" olarak.

Bu bağlamda, SGK, en yoğun başvuru aldığımız kurumların başında gelmektedir. 2021 Yıllık Raporu'nda tüm Kurum istatistiklerine göre, konu bazlı dağılımda çalışma ve sosyal güvenlik 1.233 adet başvuruyla yüzde 6,54'e tekabül ediyor, idare bazlı dağılımda ise Sosyal Güvenlik Kurumu 1.328 adet başvuruyla yüzde 4,98'le üst sırada yer almaktadır.

Bildiğiniz gibi, 2006'da 5502 sayılı Yasa'yla BAĞ-KUR, SSK, Emekli Sandığı, banka sandıkları birleştirilmiştir. Mevzuatsal anlamda da 5510 sayılı Yasa'nın kabulü olan 1 Ekim 2008'de birleştirilerek 5510'un 4'üncü maddesi birinci fıkrasındaki (a) bendi eski SSK, (b) bendi BAĞ-KUR, (c) de Emekli Sandığı olarak yerini almıştır mevzuatta.

SGK'nin işlemlerine yönelik en yoğun başvuru aldığımız kurumların başında gelmesinin nedeni, uygulanan mevzuatın bu anlamda kapsamlı, teknik olması, kapsamın çok geniş olması... Hatta işte, anne karnından mezara kadar uzanan, her kişiye en azından bir dokunan uygulama veya işlemi olmaktadır. Biz, buradaki verdiğimiz kararlarda inceleme sistemimiz olarak, dün sizlerin de bahsettiği normlar hiyerarşisi çerçevesinde, Anayasa'nın 60'ıncı maddesi, uluslararası mevzuat, kanunlar, yönetmelik, genelge, sosyal güvenlik sözleşmeleri ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 1 No.lu Protokolü'nde geçen sosyal güvenlik hakkının mülkiyet hakkı kapsamında kabul edilmesi çerçevesinde başvuruları değerlendirmekteyiz. Biz, gerek ret gerek tavsiye kararlarımızda, gönderme veya incelenemezlik kararımızda dahi başvuranlara haklarında tesis edilen işlemlerin gerekçelerini en basit şekilde anlatmak, onlara rehberlik ve farkındalık oluşturmak, bunun yanında Sosyal Güvenlik Kurumu veya diğer uygulayıcılara da eğer bir hukuka ve bizim Kurumumuzun -dün de belirttiğimiz- ayırıcı özelliği hakkaniyet anlamındaki değerlendirmelerde aykırılık tespiti yapıldıysa sistemsel iyileştirme ve düzeltme yöntem ve fırsatını hatırlatmaktayız. Genel anlamda, biz sistemsel eleştiriyi iyileştirmeyi, tavsiye veya... Bu konularda gelen yoğun başvurudan dolayı SGK'nin, hani, bütün iş ve işlemlerini aksatacak değil ama bunun iyileştirilmesi, gerek ikincil mevzuat veya gerekse yasa değişikliğinin yapılması yönünde tavsiye kararları vermekteyiz.

Şunu da açık bir şekilde belirtmem gerekirse: Kamu Denetçiliği Kurumu ve Sosyal Güvenlik Kurumu arasında üst yönetimin değişiminden sonra, özellikle Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzün göreve başlamasıyla iletişimimiz açıldı, uzmanlarımız karşılıklı mevzuatsal ve uygulama işlemlerini, birlikte eğitici faaliyetleri ve dosya anlamında istişarelerimizi sıklıkla yapmaktayız. Yüz yüze görüşmeler ve yerinde müzakerelerin faydasını dosyanın... Hani, bizim 2016'da göreve başladıktan sonra getirdiğimiz "dostane çözüm" anlamında, sayısal anlamda iyi sonuçlar elde etmekteyiz.

Bu anlamda, alan anlamında, "çalışma ve sosyal güvenlik" anlamında 1.233 başvurunun Sosyal Güvenlik Kurumuna isabet eden kısmı -benim alanımda sosyal güvenlik olarak- 838 oluyor. Bundan incelenemezlikleri -yani bizim ya yargıya gitmiş, dava açmış, dava sonucu olmuş veya işte, bir yasa değişikliği, dilek, temenni anlamında olan incelenemezlikleri- çıkardığımız zaman 838'den 630 adet başvuru kalıyor. Bu 630 başvurunun 73 tanesini dostane çözüm kararıyla sonuçlandırdık ki bu da yaklaşık 11,5'e tekabül ediyor. Bir de 6328 sayılı Yasa'da idareye gitmeden Kamu Denetçiliği Kurumuna başvurduysa "Gönder." deniliyor, biz bunu "gönderme kararı" şeklinde kaleme alıyoruz. Gönderme kararımıza da hani, başvuranın dilekçesini ekine koyup "Al, bu böyle değil." de genelde mevzuatsal veya olması gereken yönünde, biraz, böyle açıklamalarla birlikte, niyetimizi belli eden bir şekilde idareye gönderiyoruz veya ilçelerde yapılan başvurularda bazı eksiklikler olunca veya basmakalıp cevaplar alınca da Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına gönderiyoruz ki Genel Müdürlük bazında olayların incelenmesiyle pek çok işlem de düzeltilmiş oluyor. Bu anlamda da işte, 355 tane gönderme kararı verilmiş, bunlardan takip yapılan 59 adedinin de olumlu yönde sonuçlandığını görmekteyiz. Bu da yaklaşık 16,6'lık bir orana tekabül ediyor. Bunlardan bizim tavsiye kararlarımıza ise yüzde 30 uyum gözüktüğü için hani, bugün olumsuz yaklaşan idareler olarak buraya davet edildi. 90 tavsiye kararının -kanun gereği otuz gün içinde cevap verilmesi gerekiyor- 87 tanesine cevap verilmiş, 3 tanesi hani 2021'in sonuna denk geldiği için sanırım, cevapsız. Bunun da uyma yüzdesi 26 tanesine uyulup 61 tanesine uyulmayarak yüzde 29,89'dur. Gelen başvuruların -biraz evvel belirttiğim gibi- gönderme kararı 355, dostane çözüm kararı 73, tavsiye kararı 47, ret kararı 65, 202 incelenemezlik kararı, devam eden 51 tane devir dosyamız var. Bu anlamda, topladığımız zaman, çözüm odaklı yaklaştığımızda yüzde 58'e varan, çalışma hayatı ve sosyal güvenlik hukukuna ilişkin anlamda karşılıklı bir başarı elde ettik.

Dosya anlamında, geçtiğimiz zamanda ilk olarak yurt dışı borçlanmadaki tebligat sorunuyla ilişkili dosyalar ki 7 tane bu listede var. Buradaki talep ve uyumsuzluk konusu...

Önce borçlanmayla ilgili şöyle kısa bir bilgi verirsem sizlere...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Buyurun efendim.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Şimdi, 3201 sayılı Yasa'da yurt dışı borçlanmada kişinin borçlanma talebiyle kuruma başvurması gerekiyor. Kurum bir borç tahakkuk cetveli çıkarıyor eğer 3201'e uygun bir talebi, süresi, durumu varsa ve bunu borçlanma talebinde bulunan vatandaşa tebliğ ediyor, bildiriyor; üç ay içinde de vatandaşın bir ödeme yapması gerekiyor. Eğer üç ay içinde bir ödemede bulunmazsa hak düşürücü süre var, kişinin borçlanma talebi, hakkı düşmüş oluyor. Tekrar başvurabilir mi? Başvurabilir ama bu zamandaki, o tekrar başvurduğu zamandaki yürürlükte olan mevzuat şartlarında borçlanma talebi değerlendiriliyor, yeni bir borç tahakkuk cetveli çıkartılıyor.

Şimdi, bize yoğun başvuru... 7186 sayılı Kanun'la burada bir değişiklik yapıldı, 1 Ağustos 2019'da. Bu 1 Ağustos 2019 öncesi ve sonrasının şöyle bir önemi var: Başvuru tarihi 1 Ağustos 2019'dan önce ise burada 4/B'li, 4/C'li ve 4/A'lı olarak borçlanma hakkına sahip olabiliyor ama sonrası başvuruda sadece BAĞ-KUR'dan, 4/B'den bir borçlanma hakkına sahip oluyor. Borçlanma prim oranı tarihten önce yüzde 32, prim oranı Ağustos 2019'dan sonra yüzde 45. 4/A daha erken emeklilik şartına sahip; değişiklikten önce 7200 gün, değişiklikten sonra ise 4/B'li olduğu için BAĞ-KUR, buradaki emeklilik şartları ise 9000 gün olarak. Diğer statülerden yüksek maaş alabiliyor tabii 1 Ağustos 2019'dan önce

başvuru yapmışsa ama sonrası ise BAĞ-KUR emekli maaşları 4/B maaşından daha düşük. Bu anlamda yurt dışından yoğun bir başvuru oluyor tabii ki. Bizim yurt dışı borçlanmalar da genel anlamda bu yöndeki dosyalar, somut dosyalar fakat biz, burada, yine de işte, hem bireysel başvuruyu hem de sistemi değerlendirerek tabii ki tavsiye kararında bulunduk. Borç tahakkuk cetvelinin... Şöyle: Başvuran -demin dediğim gibi- başvurmuş, borç tahakkuk cetveli kendisine tebliğ edilmemiş, ulaşmamış; kuruma da ulaşmıyor veya bilgi alamıyor, belli bir müddet sonra ya avukat tutuyor, -yurtdışında oldukları için de- avukat falan ulaştığı zaman da kurum diyor ki: “Biz size borç tahakkuk cetvelini çıkarttık, alma haberli veya adi posta şeklinde. Yazının kurumdan gönderildiği tarihten itibaren üç ay içinde de başvuru olmadığı için hakkınız düştü.” Dolayısıyla bu kanun değişikliğinden önceki avantajlı borçlanmadan mevcut borçlanma hakkı düşmüş oluyor, kişiler de “Bizim bir başvurumuz vardı, bize borç tahakkuk cetveli gelmedi, dolayısıyla haberdar olamadık ve o üç aylık süre de başlamış olmamalı çünkü bir tebliği yok.” diyor. Kurum da yazının çıktığı tarihi esas alıyor, üç ay olarak. Biz de dedik ki: “Bunu aslında 7201’e göre tebliğ etmelisin. Neticede kişinin bilgisi olacak ve sizin de ispat yükünüz bu anlamda... Süre başlıyor çünkü, üç aylık hak düşürücü süre. O yüzden, 7201’e göre tebliğ yapmalısın.” Biz bunu PTT’den de sorduk “Yurt dışına nasıl tebliğ olabilir?” diye “Alma haberli” dediğimiz iadeli taahhütlünün gelişini gidişini orayla da yazıttık çünkü devam eden talep vardı. Kurumdan gelen cevaba göre de biz diğer inceleme dosyamızı da genişletiyoruz.

Dolayısıyla “7201’e göre yapmak zorunda değilim.” cevabından sonra uymadılar. Yalnız, özellikle 2021/13982 dosyamızın bizatihi kendisi ve diğerleri de davada. Davaya gidiyorlar bizim tavsiye kararımızla birlikte; kurum işlemini Ankara 61. İş Mahkemesi -burada tarih sayısı da var- usulsüz tebligattan işlemleri iptal ediyor, bizim uyulmayan tavsiye kararımız mahkeme kararıyla da desteklenmiş oluyor; diğer uyulmayanlar şu an mahkemede. Yani bizim kurumumuzun bir amacı da vatandaşla idareyi davalı davacı durumuna düşürmeyip bu tavsiye kararlarımızla... Bu sistemsel değişikliğin de yapılması hususunda bu kararlarımızı bugün sizlere arz ediyorum.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Şimdi, sırayla geçelim.

Arif Bey, siz yine Sadettin Bey adına mı?

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Evet.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Çok özür dilerim, pardon.

Şimdi, şöyle: Başka kararlar da var ama teknik konu yani ben hepsini tek tek konuşmadan üzerinden geçeriz diye şey yaptım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Tamam, anladım, gerek yok.

Çok teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

Evet, Arif Bey, buyurun.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Sayın Başkanım, ben, Sadettin Kalkan Denetçimizin yerine konuları aktarmak istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Kısaca, yeterli.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Kurumsal olarak 10 adet kararımıza uyulmadığını görüyoruz. Bunlar genelde maaş hesaplamasına ilişkin başvurular ve muvafakat talebinin tekrar değerlendirilmesi, aile yardımı ödeneği verilmesi, atamalarla ilgili, birinci derece veya ikinci dereceyle ilgili atamalardan kaynaklı maaş ödemeleri ve yabancı uyruklu öğrencilerin, tıp öğrencilerinin özellikle intern öğrencilerinin sigorta primi ödemeksizin sağlık sigortasından veya sağlık yardımından yararlanmasına yönelik başvurular yapılmıştır.

Sayın Başkanım, bu konulara ayrı ayrı girelim mi bilmiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Ayrı ayrı girmenize gerek yok, herhâlde, nasılsa ifade edildi.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Evet, bunlar bu şekilde genel olarak ama kurumun...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Zaten kurum biliyor niye öyle yaptığını, biraz sonra söz hakkı olduğunda onu ifade edeceklerdir.

Teşekkür ediyorum.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Kurum, verilen cevaplarda uymama gerekçelerinin mevzuattan kaynaklandığını ağırlıklı olarak belirtmekte. Dolayısıyla, bizler hakkaniyet kurumu olduğumuz için bazen hukuka uygun işlem olsa da hakkaniyete uymayabileceğinden dolayı bazen tavsiye kararlarını vererek kişilerin yararına katkı yapmaktayız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Teşekkür ediyorum efendim.

Yahya Bey'i dinleyelim şimdi.

Buyurun.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben de çok kısa bir şekilde şunu arz edeyim: Bizdeki bir karar -tahmin edersem, Ali Haydar Hakverdi Milletvekilimizin hani zaman zaman değindiği- halkın genelini ilgilendirebilecek bir örnekten hareketle bir konu olduğu için bir iki cümleyle değinmek istiyorum.

Zaman zaman -malumunuz yani siz, hekimsiniz- bir yerde tedavisi mümkün olmuyor, Sinop'ta mümkün olmuyor, Samsun'a gönderiyorlar. Burada da bunlarla alakalı yol parası konusunda devletin bir ödeme yapma durumu söz konusu oluyor. Bununla alakalı ihtilaflar çıkıyor; ya yeteri kadar ödenmiyor ya hiç ödenmiyor, bir şeyler oluyor. Konu bununla alakalı, bu şekil bir tavsiye kararımız söz konusu. Bununla alakalı da kurum "Biz bir düzenleme yaptık, yapıyoruz." İşte, malum bazı düzenlemeler de tarih içerisinde güncelliğini kaybedebiliyor yani bu yıl bir şey belirliyorsunuz, altı ay sonra kıymetten düşüyor falan. Bu konuya daha kalıcı bir mevzuat düzenlemesi yapılırsa -tahmin edersem- sorun çözülmüş olur yani ne denir? İşte, "Rayiç bedel üzerinden filan sevkiyat yaptığı zaman bu ödenir." gibi bir ifade olması lazım.

Bizdeki diğer bir başvuruda konu çözülmüş durumda. Esasında yanlış bir ödeme yapılmış, bunu da daha sonra bize bildirmişler. Dolayısıyla, bir uyumsuzluk durumu söz konusu değildir diye düşünüyoruz.

Bir tanesi, pandemiyle alakalı; o konu da gündemden düştüğü için -yani maske istemiş vatandaşlar çok detaya girmek istemiyorum.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Ben de teşekkür ediyorum.

Evet, şimdi de söz konusu kararların uygulanabilir görülmemesinin gerekçeleri hakkında Komisyonumuza ayrıntılı bilgi vermek üzere Sosyal Güvenlik Kurumu Başkan Yardımcımız Lütfi Aydın'e söz vereceğim.

Söz savunmanın, buyurun Lütfi Bey.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI LÜTFİ AYDİN – Sayın Komisyon Başkanım, sayın Komisyon üyelerimiz, Kamu Denetçiliği Kurumu temsilcileri, değerli çalışma arkadaşlarım ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, bu çalışmanın ne kadar önemli olduğuna burada bir kez daha şahit oldum. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanımız bugün resmi görevde olduğu için bir haftadır Kurum Başkanı olarak ben yürütüyorum ve burada da Kurum Başkanı olarak söz almış bulunuyorum. Biz stratejik ve operasyonel seviyede katılım sağladığımız için, ben stratejik seviyede, üst seviyede konuşmak istiyorum ve daha sonra da -operasyonel süreçlerde de teknik ekibim, bütün arkadaşlar, genel müdürlerim burada- tek tek her türlü soruya cevap vereceğiz, bunu ifade edeyim.

Sosyal Güvenlik Kurumu, kritik kamu hizmeti sunan bir Kurumdur. Ben, Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı temsilcilerini de böyle bir ortamda, böyle güzel, teşvik edici bir çalışmayı aldıkları için tebrik ediyorum. Bu arada, Sosyal Güvenlik Kurumunun tüm kesimlere dokunan bir yapısı var. Sayın Başdenetçi de bizim eski çalışma arkadaşımız.

Sosyal Güvenlik Kurumu, 2014'ten bugüne kadar, 85 milyon insanı, ayrıca hak sahipliğinden gelen ve gelecek nesilleri de ilgilendiren bir yapıdır. Ben bu Gazi Meclisteki siz değerli üyelerimizi tebrik ediyorum ve teşekkür ediyorum çünkü bizim tüm projelerimize her türlü desteği gördük. Biz buradaki yaptığımız çalışmalarını sizlerin katkılarıyla elde ettik.

SGK'nin sunduğu hizmetlerin ülkemizin tüm kesimlerini etkilediği bilinmektedir. Mevzuata uymak zorunda olduğumuz gibi, mevzuatın hatalı uygulandığı durumlarda hem vatandaşın memnuniyetsizliği ve mağduriyeti hem de Kurumun mali kaybı ve itibar kaybetmesi de bizim süreçlerimiz içindedir. Her türlü eleştiri bizim ilacımızdır. Bir kişinin eczaneye gittiği zaman şifresi onun ilacıdır, biz de eksikliklerimizi bilirsek onu... İş ajandamız da zaten bizim yol haritamız. Dünyaya model teşkil edecek bir çalışmamız var ve bu çalışmayı bir portfolyo yönetimi süreci içerisinde yürütüyoruz. Her zaman, bu tür eleştirilerde, bu tür tavsiyelerde her kesimle eşit düzeyde bulunuyoruz. Bizim amacımız, buradaki süreçleri, eksik bilinenleri aydınlatmak ve bu süreç içerisinde de sizlerin katkılarıyla gelişen bir yapıyı koymaktır. Biz her türlü çalışmalarımızı risk odaklı, kalite odaklı hizmetleri ifa etmek... Yurt dışındaki vatandaşlarımız için de 35 ülkeyle emeklilik alanında anlaşmalarımız var. Eski, güncel ve yeni çıkacak mevzuatın gerçek ve tüzel kişilere, dönemlerine uygun olarak uygulanması ve süreçlerin tekilleştirilmesi konularında modernizasyonlarımız sürüyor.

Şahısınca, burada insanların hayatı boyunca yaşam kalitesini etkileyen en önemli unsur sosyal güvenliktir ve sosyal güvence içinde olmaktır. Malumları olduğu üzere, ülkemizdeki sosyal güvenlik hakkı Anayasa'mızın 60'ıncı maddesindeki "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar." hükmüyle açıkça ortaya konulmuştur. Ülkemizdeki sosyal güvenliğin genel yapısı, sosyal devlet anlayışıyla birlikte sigortacılık esaslarına dayanmaktadır. Tabii ki bizim sosyal güvenlik sistemi -sosyal devletin gereği- özel sigortacılıktan farklı olarak bire bir fayda-maliyet dengesi gözetilmeden oluşturulmuştur. Kurumumuz vatandaşlarımıza doğumundan ölümüne kadar, hatta ölümünden sonra da hak sahipliği devam ettiği ve... Sağlık alanında -sigortalılık- ve sosyal yardım alanlarında kaliteli, adil, kolay erişilebilir, insan odaklı hizmet veren aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemini yürütmek, geliştirmek misyonuyla hizmetlerimizi ifa ediyoruz. Sosyal güvenlik reformuyla vatandaşlarımızın gelecekle ilgili sisteme duyduğu güven ve bağlılık endişeleri ortadan kaldırmıştır. Kamu Denetçiliği Kurumunca şikâyet başvurusuna ilişkin inceleme ve araştırma sonucunda tavsiye kararı, ret kararı, dostane çözüm kararı veya karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilebilmektedir. İdareler, tavsiye kararları doğrultusunda tesis ettiği işlemi, aldığı önlemleri veya tavsiye edilen çözümü uygulanabilir nitelikte görmediği takdirde bunun gerekçesini otuz gün içerisinde kuruma bildirmektedir. Sosyal Güvenlik Kurumu olarak, Kamu Denetçiliğinden gelen, sivil toplum kuruluşlarından gelen veya bireyden gelen her türlü öneri, şikâyet bizim işimizdir, bizim projemizdir, bizim faaliyetimizdir. Biz bu tür iş ve işlemlerde "acele" ve "günlü" ibareli yazısıyla hatta tüm süreçlerdeki yazışmalarımızda saniyesini bile hesapladığımız bir altyapıya kavuştuk ve bugün dijital dönüşüm yapısıyla birlikte kamuda lider bir

kurumuz ve tüm kamu kurumlarına hizmet veren bir altyapımız var. Bir sağlık hizmetinde bir doktor ameliyat esnasında istirahat edebilir ama Sosyal Güvenlik Kurumunda böyle bir işlem yoktur. Bir örnek verirsem, bir şoför otobüsle İstanbul'a gidiyor, yolda kalp krizi geçirdi "Sen dur, bekle, değiştirilim." diyemeyiz, biz kesintisiz hem onu ameliyat etmek hem o sistemi yürütmek, devam ettirmek zorundayız. Niçin? Tüm özel ve tüm kamu kurumlarındaki hastanelerin, artı SHS'lerin, optiklerin, eczanelerin bir dakika durmaya ihtiyacı, tahammülü yok.

Aynı zamanda emeklilik hizmetlerinde biz bütün iş ve işlemleri vatandaşın da izleyebileceği, katılabileceği şeffaf bir yapıya; parmak ucuna dokunuşuyla tüm iş ve işlemleri bir şeffaflık içerisinde yürütebileceği... Tüm süreçlerimizi iyileştirmeye çalışıyoruz. Takdir edersiniz ki, Sosyal Güvenlik Kurumu yaşayan bir kurumdur; her aşamada gelişen, nüfusu sürekli artmakta olan. Bu çözümleri de biz çok kısa sürede yürütmekteyiz. E-devlette bugün kamu kurumları içerisinde ilk 10 uygulamada Sosyal Güvenlik Kurumunun 5 tane uygulaması var ve tüm yapıları, tüm süreçleri...

Bu pandemi sürecinde buradaki desteklerinden dolayı ben çalışma arkadaşlarımıza, Sayın Bakanımıza, Hükümetimize, Değerli Milletvekilimize teşekkürlerimi, minnetlerimi bir kez daha burada ifade etmek istiyorum. Bu pandemi sürecinde yüzde 80'e yakın Sosyal Güvenlik Kurumunun altyapısı kullanıldı ve bu altyapıyla birlikte devam ediyor. Biz hukuk alanında, emeklilik alanında, sigortacılık alanında, genel sağlık sigortası alanında çok davayla övünen değil örnek bir şekilde az davayla hatta davasız iş ve işlemler içerisinde, rehberlik içerisinde, müşavirlik içerisinde iş ve işlemlerimizi yürütmek için yol aldık ve bunları da kısa sürede... Bazı eksik yönlerimiz var, bunların hepsini biliyoruz, gidermeye çalışıyoruz ve tüm kesimlere dokunan bu yapılarda bunları gideriyoruz. Bizim için her zaman gerek Kamu Denetçiliği Kurumunun göndermiş olduğu gerekse diğer kurumların gönderdiği iş ve işlemler bir gerekçe oluşturuyor, bu konular bize destek veriyor. Ancak takdir edersiniz, bunların hepsi bir mevzuat ve bunların ikincil mevzuatlarının ve diğer mevzuatlarının kişiler tarafından farklı anlaşılmaları... Çünkü ta geçmişten, elli yıllık, yüz yıllık bilgiler, belgeler var; bunların yorumlanması, bunların şey yapılması oldukça farklı bir süreç alıyor.

Biz istatistik konusunda... Sayın Denetçimiz bilgiler verdi. Bizim dostane çözüme yönelik kararlarımızda bütün süreçlerdeki sayı 85 milyon ve geçmişten de... 35 ülkedeki ve Türkiye'ye ayağını basan veya çıkan yapıyı değerlendirdiğimiz zaman bu sayının ki şu dosyalar... Hepsinde verilmiş cevaplar var, verilmeyecek hiçbir cevabımız yoktur. Az sonra bunları tek tek cevaplayacağız ama şunu unutmayalım ki bir gün Sosyal Güvenlik Kurumu durduğu zaman yurt dışı çıkışları, emekli maaşları, artı, sağlık, hastanelerdeki, eczanelerdeki ve tüm süreçleri yürüten biz, bugün burada idareciyiz ama gelecek nesillere biz... Eğer 45 santimetre çivinin üstünde sıkıntıda yürüdüsek biz gelecek nesillerimize problemi aktaran değil onlara yeşil halı sunan -onlar da kendi nesillerine ve dünyaya model olacak- bir yapıyı ortaya koymaktır.

Ve biz her zaman günün ihtiyacına cevap veren ileri teknolojiyi kullanmaktayız ve bu süreçlerimizi de yürütmekteyiz. Bu konudaki sayın üyelerimizden, Değerli Başkanımızdan gelen ve bundan sonra gelecek olan öneriler bizim iş olarak önümüzde olacak olan süreçlerdir. Bu konularda bizim vatandaş odaklı ve hiçbir zaman, hiçbir konudan... 7/24 -bizim cumartesimiz, pazartemiz yoktur- hizmetimizi devam ettirmekteyiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Kaçmayacağınızı biliyoruz.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI LÜTFİ AYDIN – Bu vesileyle, Kurumumuzun sunmuş olduğu hizmetler açısından direkt vatandaşla temas hâlinde olup Kurumumuza yapılan tavsiye kararlarına bakıldığı zaman düşük seviyede olduğu görülecektir. Biz tavsiye kararlarından mevzuata uygun olanları uygulamaktayız, operasyonel süreçlere ilişkin sayın Komisyonumuza açıklık getirmek için buradayız.

Bu vesileyle ben hepinizi saygıyla selamlıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Tabii, konuşmalarınız arasında bir konuyu hatırlatmak istiyorum yine. Konuşmalarınız arasında “Bir cerrah ameliyathanede dinlenir.” dediniz, yanlış bilgi. Kusura bakmayın, ben on saatin üstünde çok ameliyata girdim, hiçbir zaman dinlenmedim, hiçbir cerrah da dinlenmez. Yani orada yanlış bir şey var, düzeltme açısından söylüyorum. Yapmış olduğunuz örnekleri saygıyla karşılıyorum, vermiş olduğunuz misalleri yine saygıyla karşılıyorum. Ben onu da bir ifade etmek istedim.

Çok teşekkür ediyorum yani bunu eleştiri için de söyleyebilirim.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI LÜTFİ AYDİN –Başkanım, düzeltiyim, bizim söylediğimiz şu: Doktor, cerrah işi bitince evine gidebilir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Ha, o ayrı, şimdi oldu. Sanki ameliyatı bırakıp gidiyoruz ya oradan...

SGK BAŞKAN YARDIMCISI LÜTFİ AYDİN – Hayır, hayır.

Bizim sistemlerin durmaya tahammülü yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Anladım, peki efendim. O zaman olayı düzelttik.

Çok teşekkür ediyoruz, çok sağ olun.

Şimdi, değerli arkadaşlarıma söz vereceğim.

Kurum temsilcileri...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Kurum temsilcileri konuşmayacak mı? Teknik içeriği anlatmayacaklar mı?

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Başkanım, benim ihtirazi bir kaydım var onu geçireyim de sonra devam edelim, takdir ederseniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Buyurun, itirazınızı alalım.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Değerli Başkanım teşekkür ediyorum.

Tabii, burada Kurumu sadece siz temsil etmiyorsunuz. Burada milletin Meclisi, hepimiz, devleti yöneten insanların hepsi bundan dolayı ziyadesiyle memnun oluyor, biz de memnun oluyoruz, Allah kolay kılsın.

Tabii, eskiler öyle söyler “Usul esasa takaddüm eder.” derler Kıymetli Başkanım. Şimdi, Anayasa'nın 60'ıncı maddesini okudunuz, ben de Mahmut Ağabey gibi davranayım, Mahmut Tanal gibi, böyle daha kolay oluyormuş. Şimdi, 60'ıncı maddesinde diyor ki: “Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.” Siz buradan bahisle diyorsunuz ki: “Ya, biz de buna vaziyet ediyoruz.” Doğru, siz buna vaziyet ediyorsunuz ama vatandaş odaklı vaziyet etmekle ilgili bir mükellefiyetiniz var.

Yine, normlar hiyerarşisine göre devam ettiğimizde 2010 referandumunda, 12 Eylül 2010'da Anayasa'ya dercedilen 74'üncü maddede “Kamu Denetçiliği” diye bir Kurum var. Diyor ki; dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı... Yani yine o normlar hiyerarşisine göre 60'tan sonra gelen 75 diyor ki; idare -olur ya- bir gevşeklik, zayıflık ya da vatandaşına insan odaklı bir hizmet noktasında bir eksiklik, nakıslık gösterirse, buna “çek balans” sistemi de derler, bu çek balans sistemiyle de diyor ki bu hak arama müesseselerinden dolayı “Hakkınızı arayın.” Şimdi, bak, Kurumun verdiği cevaplara bak Kıymetli Başkanım: Anayasal bir kurum, yine Anayasa'dan kaynaklanan vatandaşın sosyal güvenlik hakkına ilişkin, size tavsiye kararlarına ilişkin anayasal bir kurum yazıyor. Burası Meclis, Meclisin bir cüzü; Komisyon Başkanımız, iktidarıyla, muhalefetiyle milletvekillerimiz ve ali gördüğümüz devletimizin temsilcileri. Onun için sizleri ayrıca seviyoruz ama devletle olan ilişkimizin, saygımızın, muhabbetimizin var olması açısından vatandaş nezdinde de bunun devam etmesi anlamında

da kullanmanız gereken dilin devlet aklıyla da örtüşmesi lazım. Sadece kalem, kâğıt değil, bir usul var, bir had var, bir ölçü var. Kurum size yazıyor, duruma vaziyet etme noktasında münferit meseleler geliyor. İşte, yurt dışı borçlanma, benzer bir sürü şey yani haksız da olabilir o talep ama diyor ki: “Bir bakın, bir durum analizi yapın. Buna ilişkin Meclise belki bir yasa teklifinde ya da buna ilişkin vaziyet etmeyle ilgili...” Kurumun üstenci yaklaşımına bakın: -Ben bunu bir milletvekili olarak reddediyorum- “Yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin başvuru talebinin yerine getirilmesine imkân vermemesi, Kurumca yapılan işlemlerde herhangi bir hatanın bulunmaması veya kararın uygulanır nitelikte olmaması” ve benzeri sebeplerle karara uyulamayacağını bildirmiştir. Şimdi, bir devlet kurumu, anayasal bir kurumdan gelen talebe bence böyle cevap veremez. Bir kere ölçüsünü aşıyor yani onu söyleyeyim, ben bunu doğru bulmuyorum devlet dili açısından.

Özlem Hanım, Tebligat Kanunu kaçtı? Unuttum ben avukatlığı artık.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – 7201.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Usulen dedi ki bununla ilgili: “Ya, keşke böyle cevap vermeseniz Kıymetli Başkanım.” Hani, anlattık ya, üç kıta yedi iklim gitmiş. Ben de Orta Asya’dan Anadolu’ya, Karakurum’dan Poçitel’e kadar bu medeniyetin münevverliğine dair anlatırım ama devleti, ali yapan şey, kurumların kendi arasındaki eş güdüm ve “check balance” sistemidir. Bence anayasal bir kurum var, istişareye de açık... Sayın SGK Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü diyor ki: “Ya, biz aslında dostane çözüm yolları noktasında telefonla bile bir sürü şeyi çözebiliyoruz.”

Ben Adalet Komisyonunda çalıştım, beş yıl Başkanlık Divanında çalıştım, son iki üç yıldır da Dilekçe Komisyonundayım ve aslında, ilk defa Meclisin Dilekçe Komisyonunun bir hak arama müessesesi noktasında çok kıymetli, keremlik, hikmetli bir yer olduğunu bir kere daha öğrenmiş olduk ama buradaki yaklaşımlar şu: Dün Maliye Bakanlığı vardı, genelde Maliyede de böyle bir şey var, hani siz ne diyorsunuz, “üstat” mı diyorsunuz? Ya, lütfen, yani sizin dediğiniz gibi yani anne karnından doğumuna kadar vallahi, hocadan daha çok devreye giriyorsunuz yani bir de iş, ekonomi ve paraya değdiği zaman... Buna ilişkin, Kıymetli Başkanım, daha dostane noktasında, dil ve terminoloji noktasında ben daha doğru bir usul belirlenmesini yani kayıt olarak, kayıtlara not düşsün diye size de söylüyorum.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Teşekkür ediyorum.

Evet, buyurun, kendinizi tanıttın.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI LÜTFİ AYDİN – Ben çok teşekkür ediyorum.

Bu yazıdaki üslubu düzeltereğiz. Bununla ilgili, bizim Kamu Denetçiliğiyle çalışmamızın ötesinde hem bunlara önem verdiğimiz hem de birebir vatandaş aradığı zaman bunları da çözdüğümüzü ifade etmek istedik yani biz yüce Meclisin bize vermiş olduğu yasaları en üst seviyede kullanmayı hedef alıyoruz, bunları dikkate alacağız.

Buyurunuz Genel Müdürüm.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Peki, teşekkür ediyorum.

Evet, buyurunuz.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – İsmail Ertüzün, Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürü.

Öncelikle, denetçimize şahsımla ilgili söylemiş olduğu ifadelerden dolayı teşekkür ederim. Görevimizi yapmaya çalışıyoruz karşılıklı.

Evet, dil noktasında hakikaten bazı hususları gözden geçirmemiz gerekecek. Onun için de yoğun karşılıklı çaba sarf ediyoruz Sayın Başkanım. Kamu Denetçiliği Kurumuyla çok yakın diyalog içerisindeyiz. Sağ olsunlar, birkaç ay önce Şeref Bey bana da, şahsıma da bir plaket verdiler yakın diyalogdan dolayı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Maşallah, ne güzel.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Ama tabii, gelen bazı tavsiye kararlarına maalesef uyamadık. Bunun çeşitli gerekçeleri var, bunların tek tek detaylarını anlatmam da mümkün çünkü dersime çalıştım geldim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Genel anlamda anlatırsanız.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Genel anlamda anlatacağım, vaktinizi almayacağım.

Şimdi, çok güzel bir şey söyledi Arif Bey: “Hukuka uygun, hakkaniyete aykırı.” Buradaki uyamadıklarımızın temel şeyi, -siz de konuşmanızın başında söylemişsiniz, dün de bahsetmiş kurumlar-yasal olarak mevzuata uymak zorunda kaldığımız için yerine getiremiyoruz. Peki hareketsiz mi kalıyoruz? Belki “Bu tablolara SGK uymadı.” ifadesinin bir gözden geçirilmesi gerekebilir, biz o yönde eksik kalmış olabiliriz. Biz bazı cevaplarımıza şöyle yazıyoruz: “Evet, bu dediğiniz şey doğrudur, biz bunu yasal düzenlemelerde değerlendirmek üzere not aldık.” Yazdığımız cevaplar aynen bu şekilde. Belki onu birazcık daha detaylandırarak anlatmamızda fayda var ama bazılarını maalesef uyamıyoruz çünkü yargı kararları lehimize geliyor. Bunları da örneklemek mümkün.

Peki, uyamadığımız başka ne var? Uyamadığımız, Sayıştay denetimine tabi Sosyal Güvenlik Kurumu. Sayıştay denetiminde, 2019 yılı raporlarında açıkça yer alan bir hususla ilgili verilmiş olan tavsiye kararına Sayıştay denetiminden dolayı uyamıyoruz. Gerçekten Sayıştay doğru tespit yapmış, burada işverenlerden bir kısmı suistimal ediyor konuyu, bunu da bizim sistemden kapatmamız gerekiyor. Örnekteki kişinin de dört aylık bir maaş mağduriyeti var ama niyetlerini sorgulamak ve bir sonuç almak şu aşamada çok mümkün değil.

Bir de...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Peki, bu ombudsmanlar tavsiye kararı verirken yasaları inceliyor mu, yoksa önce bir telefon görüşmesi yapıyor mu? Yani şimdi o “hayır” diyor, siz tavsiye veriyorsunuz; bir çatışma var, nasıl oluyor bu iş?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – İki de oluyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani işin özü, konu şu: Bunun burada dün tartışmasını yaptık üstatla birlikte. Ben vatandaşım, Allah’tan sonra kime inanırım ben? Devletimin kurumlarına inanırım. Devletin bir kurumu diyor ki: “Arkadaşım, senin başvurun haklı, hukuka uygun.” Devletin diğer kurumu da diyor ki: “Arkadaş, senin verdiği karar ben tanımam da uygulamam da.” Ben vatandaş Mahmut olarak diyorum, milletvekili olarak değil; ne yapmam lazım? Siz bir empati yapın. Ya, devletin bir kurumu sizin talebinizi hukuka uygun görüyor; diğer kurum da diyor ki: “O kurum öyle karar verse de ben tanımıyorum seni arkadaş.” Devletin buradaki güven kaybını, güven zedelemesini, itimadını nasıl telafi edeceğiz? Yani burada bir koordinasyon eksikliği mi var? Koordinasyon eksikliği mi dersiniz, Diyalog eksikliği mi dersiniz yani mevcut olan Kamu Denetçiliği Kurumu kanununa göre karar veriyor, bağlı olduğu mevzuata göre o kararı veriyor. Onların tabi olduğu mevzuat ile sizin tabi olduğunuz mevzuat aynı diye biliyorum ben. Farklı bir mevzuata tabi değil çünkü arkadaşlarımızın verdiği karar da sizin uyguladığınız mevzuatın aynısı. Yani burada farklı yorum nereden çıkıyor? Yani siz şuna sığmıyorsunuz: Efendim, hukuka uygun ama hakkaniyete aykırı. Arkadaş, eğer hukuk hakkaniyete

aykırıysa hakkaniyete şey yapacağız. “Hakkaniyet” dediğiniz adaletin ta kendisidir. Bir kanun adaletsiz olamaz, bir kanun hakkaniyetsiz olamaz. Yani zaten toplumu ayakta tutan hakkaniyeti, adaleti tecelli etmeniz, onu sağlamanız. Aksi takdirde biz toplumu dağıtırız arkadaşlar ya.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Evet, dinliyoruz.

Buyurun, devam edin.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Başkanım, orada bir açıklama gereği doğdu, yapabilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Tabii.

Buyurun.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Dün de böyle bir yanılığ, bir boşluğa düşüş oldu da. Yani şimdi, ben biraz evvel dosyalar, başvurular geldiği zaman, bizim sorumluluk alanımızda dağıtımı yapıldıktan sonra başvurunun konusuna, mevzuatına bir kere bir bakıyoruz. Bu mevzuata uygunluğu nedir. ne değildir; ondan sonra başvuranın durumu nedir, ne değildir çünkü biz mahkeme gibi taleple de bağlı kalmadığımız için önce başvurularla bir irtibata geçiriyoruz “Sen ne demek istedin, ne yaptın, nedir?” diye çünkü çok karışık cümleler de olabiliyor. Orada esas amaç hasıl olduktan sonra, problemi bazen evet, uzmanlar düzeyinde veya hani karşılıklı görüşerek, ha, bu çözülebilecek bir şey... Teknik bir şey olmuş; mesela, genel müdürlük de ille görüşüyor çünkü dosyalar, başvuru -herkesin kendi bir şahsi dosyası var sigortalılık dosyası- onlar götürülüyor, bakılıyor. O görüşme esnasında çözülebiliyorsa çözüyoruz zaten. Bizim buraya getirdiğimizde zaten -hani ben sadece bir tanesini söyleyebildim- kanunun uygulanmasındaki yorum farkları var; mesela, anlattığım bu yurt dışı borçlanma tebliği... Yani bizim, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim faaliyeti yapan bir uluslararası kurumun kanuna aykırı bir tavsiye verebileceğimiz düşünülebilir mi?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Şimdi, bakın, ben şunu gördüm bu iki gündür: Maliyeyle, SGK’yle ilgili bütün tavsiyeler reddedilmiş. Cezaevi kolay; işte, nakliyedir, şudur budur, yoruma dayalıdır, yok, pandemidir bir çözüm bulunabilmiş ama Maliyeyle, SGK’yle ilgili konulara hiç “evet” denilmemiş, hep reddedilmiş.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Şimdi, kanunu aykırı değil tabii ki kanunun yorumu veya şeyi... Ya da SGK’nin çoğunlukla kanundan gayri yönetmelikleri ve genelgeleri var; -şöyle kalınlıkta- genelgeler kanunun uygulanmasında değişik uygulamalara sebep oluyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Mesela...

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Evet, mesela, orada diyor ki: “Ben 7201’e tabi değilim, kanunda öyle bir şey yazmıyor.” O yüzden bize öyle cevap veriyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Çıktığı tarihi, gönderdiği tarihi baz alıyor.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Evet. Yani kurumdan çıkış tarihiyle hak düşürücü süre başlar mı? Başlamaz yani.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Vatandaşın da eline üç ay sonra geçiyor, eline aldığı şey üç ay geçmiş oluyor; dolayısıyla öyle bir sıkıntı oluyor.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Yani, kurumdan yazının çıkış tarihiyle hak düşürücü süre başlayabilir mi? Başlamaz. Ama diyor ki: “Kanunda 7201’e göre tebligat yapacağım yazmıyor.” O yüzden yani yazmıyor ama... Genel şey 7201, bizim hani “uyuyor, uymuyor, kanundan” denilen mevzu bu.

Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ne demek yazmıyor, olur mu öyle bir şey?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun İsmail Bey.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Efendim, tabii, sosyal güvenlik mevzuatı çok geçmiş yıllardan bu yana hem SSK hem Emekli Sandığı hem de BAĞ-KUR'un geçmişten bugüne kadar uygulamalarından oluşturulmuş, dünden bugüne oluşturulmuş şeyler değil, geçmiş tecrübelerden bugüne yansıtılmış; mesela, borçlanılan sürelerin emeklilik yaşının tespitinde değerlendirilmesi ve geriye yürütülmesi konusunda 11 tane tavsiye kararı var. Bu konuda, yargı, SGK gibi düşündü ve talepleri reddetti. Dolayısıyla, bunun için uygulayamadık.

5510 sayılı Kanun'da ya da ikincil mevzuatında çok açıkça yer alan hatta Türk Ceza Kanunu'nda da yer bulan sahtecilikle ilgili birtakım konularda da karşımıza bu dosyalar çıktı. Fiili çalışmaya dayalı olmayan sahte çalışmalarla ilgili tespit ettiğimiz ve aylıklarını kestiğimiz konularda kısmen ret, kısmen kabul yönüyle tavsiye kararları verildi. Kabul yönüyle verilende, 96'ncı madde gereğince bunların yersiz ödemelerinin geri alınması konusunun gözden geçirilmesi tavsiye edildi ama 5510 sayılı Kanun, kişilerin kasıtlı ve kusurlu davranışlarıyla ilgili yapılabilecek hareketleri, yapılabilecek davranışları açıkça tarif ettiği için bunun dışında bir uygulama yapmamız söz konusu olamadığından tavsiye kararına uyamadık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Evet.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Otuz yıl öncesinin kayıtları üzerinden aylık bağlamaya çalışıyoruz efendim. 910 bin tane aylık bağlıyoruz 81 ilde. Aylık bağlama süremiz şu anda SSK ve BAĞ-KUR'da on iki gün, Emekli Sandığında dokuzla on gün. Şubat ortalamamız yaklaşık dokuz gün.

Çok eski tarihlerde yapılmış bazı kayıtlarda hizmetlerin iç içe geçtiğini görüyoruz, kişinin kendisine ait olmayan hizmetlerine sahip çıkmaya çalıştığını görüyoruz. Bazen hem Kamu Denetçiliği Kurumunu hem de SGK'yi yanıltmaya çalışan sigortalılar karşımıza çıkabiliyor. Dün bir tanesini tespit ettim. İsmi vermeyeyim. Bir ilde, herhangi bir çalışması yok, 1978 yılında elli dört günlük bir hizmet söz konusu. SGK'nin il müdürlüğü bu elli dört günü hizmet olarak saymamış. Komisyon "Bu, Kars'ta doğumlu X adında bir kişiye ait olmalı; sen Samsun doğumlusun. Bu sana ait değildir." diyerek karar vermiş ve hizmetleri silmiş. Kişinin 2006 yılına kadar herhangi bir çalışması yok. İlk çalışmayı alırsanız 1978. On beş yıl ve üç bin altı yüz günden aylık bağlayacaksınız. 2006'yı esas aldığınız zaman, bugün itibarıyla herhangi bir aylık bağlanması söz konusu değil.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Değil, evet.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Ama bu konuda verilmiş bir tavsiye kararı var. Çünkü şahıs da çok ısrar ediyor, "Bu benim hizmetlerim." diyor. Ben işin tersinden gittim. Aydın ilinde 1978 yılında, soyadı Aydın olan herhangi bir kişi var mı o iş yerinde diyerek Kemal Aydın adında birisini tespit ettim. İsim söylemeyecektim ama...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Neyse, önemli değil, tanımıyoruz nasıl olsa.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Nüfus kayıtlarından bunun kardeşinin olup olmadığını tespit ettim. Tavsiye kararı verilen kişinin ismiyle benzer, doğum tarihi birbirine hemen hemen yakın bir başka kişi tespit ettim, o kişi de gerçekten bütün hayatı boyunca orada çalışmış. Öbür iddia eden kişinin orada çalışması söz konusu değil. Şimdi biz bunun tavsiye kararına nasıl uyalım?

Burada ama bakın, söylüyorum Kamu Denetçiliği Kurumunu da bizi de mevcut belgelerle yanıltmaya çalışan o. Burada Kamu Denetçiliği Kurumumuzun da mevcut belgelerle verdiği karar yanlış değil. Ama bunlar çok geçmiş yılların kayıtları olduğu için bunları tek tek incelememiz gerekiyor. Evet, not aldığımız, yasal düzenleme yapılmasını önerdiğimiz ve makamımıza sunacağımız konular var.

Onun dışında, yine verilmiş iki karar var, istinafin sonucunu bekliyoruz. Evet, tavsiye, kararına uyabiliriz ama Ankara 13. ve Ankara 23. İdare Mahkemesi aynı konularla ilgili iki farklı karar vermiş ve istinafa gitmiş. Biri diyor ki: “3000 ek göstergeden faydalanır.” Öbürü diyor ki: “Hayır, bunlar kariyer uzmanıdır, 3600’den faydalanabilir.” Şimdi, bu tavsiye kararına uymak için istinafin sonucunun gelmesi gerekiyor ama listede “SGK bu karara uymadı.” diye görüyor. Biz bunun üzerinde çalışıyoruz.

Şimdi, yine, en hassas olduğumuz konulardan bir tanesi er ve erbaşların Silahlı Kuvvetler bünyesindeyken başına gelebilecek herhangi bir arıza, maluliyet -ben de otuz bir yıldır bu kurumdayım ve bu konuda hakikaten çok çaba sarf ettim- verilen bir tavsiye kararında da “Bu kişinin durumu tekrar değerlendirilsin.” denilmiş efendim. Hadise şu: Aplastik anemi hastalığından vefat etmiş. Biz bunu kurum sağlık kuruluna ve SGK Yüksek Sağlık Kuruluna tavsiye kararı doğrultusunda tekrar incelettirilmişiz, Yüksek Sağlık Kurulu 8 profesör, 2 doçent, 2 uzman hekimden oluşan ve diğer kurumların mensuplarının oluşturduğu bir Kurul, bizim memurumuz değil hocalar. Hocalar bunun askerlik görevinin neden ve etkisiyle oluşmadığına karar vermişler.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Genel Müdürüm, biz bunu zaten uydu kabul ediyoruz.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Tabii, tabii. Yok, yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Neyse... Dinliyoruz.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Şimdi, listede buna uyulmamış görüntüyor ama biz bunun değerlendirmesini yaptık.

Yurt dışıyla alakalı 3201 sayılı Yasa özel bir yasa; bu, başkaca örneği olmayan bir şey. Yurt dışındaki çalışmanızı Türkiye’de satın alabiliyorsunuz, borçlanıp hem Almanya’dan hem Türkiye’den aylık bağlanma imkânı getiriliyor.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Kesin dönüş borçluluğu falan vardı, o kalktı değil mi?

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Onda da mevzuatta, yönetmelikte birtakım değerlendirmelerle vatandaşın lehine düzenlemeler yapıldı çünkü yurt dışındaki bir kişinin buraya gelmiş olması çok zorlu bir şey. Oradan sosyal yardım almıyor olması, sosyal sigortalardan faydalanmıyor olması gibi... Siz konuyu biliyorsunuz Sayın Vekilim.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Ah konusu oldu!

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Evet. Yani orada vatandaşın lehine bir düzenleme yapıldı.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Kadına ayrı, kocaya ayrı, farklı mahkeme kararı veriliyor.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Şimdi, 3201 sayılı Yasa’da tebligatın 7201’e göre yapılacağını söyleyen herhangi bir hüküm yok ama biz bu konuda çalışmıyor değiliz, hakikaten çalışıyoruz ama 7201’in -sizler daha iyi biliyorsunuz- prosedürü ve bürokratik işlemleri çok fazla. Bu vatandaşların çoğu yurt dışında. İşlem aynen şöyle olacak: 7201’le ilgili bir düzenlemeyi 3201’e yaptıracağız aynı Vergi Usul Kanunu’nda olduğu gibi. Bolu İl Müdürlüğündeki bir başvuru önce Ankara’ya gelecek, Genel Müdürlük o konuda yetkili, Bakanlığımıza yazacak, Bakanlık dış temsilcilige yazacak, dış temsilcilik oradaki yetkili birime bunu söyleyecek ve vatandaşa ulaşacak ve bunlar da ciddi anlamda maliyeti olan şeyler ve süre yönüyle problemlidir.

Buradaki uygulama, 3201'in yönetmeliğinde "iadeli ve taahhütlü" ifadesi yer aldığı için iadeli ve taahhütlü yapıldı, bunlar adi posta da değil. Üç aylık süreyi... Eline postası ulaşıp da borçlanan kişi sayısı da 86 binin birazcık üzerinde, 86.777 kişi de bu yasal düzenleme yapılmazdan önce de borçlanma işlemlerini tamamladı ama bu, biz konuda çalışmıyoruz anlamına lütfen gelmesin, bu konuda hakikaten o ağır bürokratik işlemi aşabileceğimiz bir düzenleme yapılabilirse bu konuda da elimizden geleni yapmaya çalışacağız.

Diğerleri çok teferruatlı, tek tek dosyalar... Çok fazla vaktinizi almak istemiyorum ama... Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü 13,6 milyon insana hizmet ediyor, SGK'nin ana hizmet birimlerinden bir tanesi. Özellikle bunları söylemem gerekiyor çünkü şu iki yıllık süreçte, pandeminin ağır koşullarında SGK'nin bütün birimleriyle çok ciddi anlamda çok iyi hizmet verdiğini ve bu konuda da takdir edilmesi gerektiğini naçizane düşünüyorum bir vatandaş olarak.

Aylık bağlama sürelerinden bahsettim efendim size. Bakın, on iki gün en uzun olan şey. Ortalama dokuz günde devlet memurlarına bağlıyoruz. Bir şey daha söyleyeyim size: Pandemi olduğu süreçte yaşlılarımız evden dışarı çıkamadılar, eşlerini kaybedenler oldu, aylık hakkı olanlar oldu. Devlet memurları açısından söylüyorum. Bütün imkânları kullandık. Her pazartesi nüfustan ölüm kayıtlarını çektik, her pazartesi. Bizdeki aylık kayıtlarıyla çakıştırdık. Dul eşlerin herhangi bir müracaatı aranmaksızın hesaplarına aylıklarını gönderdik. Yaklaşık 65 bin insanımız bu süreçte herhangi bir bürokratik işlemle karşı karşıya kalmadan aylığa kavuştular. Biliyorsunuz, pandemiden dolayı insanlar çalışmadı, çalışmadıkları için de gelir kaybına uğradılar. Yaklaşık 8 milyon raporu, 7,8 milyar TL'yi ortalama dört günde ödedik. Yani hastasınız, Covid oldunuz, çalışmıyorsunuz, fiyasyon ekipleri evinizde sizin için rapor düzenledi, bizim sisteme raporlar düştü, dört gün sonra sizin gelir kaybınızı SGK telafi etti. 7,8 milyar TL çok ciddi bir rakam efendim. 102 bin kişiye emekli ikramiyesi ödedik.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Toparlayalım.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Son bir cümle, bitiriyorum zaten efendim.

Gelinen noktada çok daha iyisini yapmak için bir gayret var. Kamu Denetçiliği Kurumumuzla da iyi bir diyalogumuz olduğunu burada bir kez daha ifade ediyorum. Bundan sonraki süreçte de sayın vekilimin ifade buyurduğu bu yazıyı kaleme alırkenki nezaket, o bizim de üzerinde özellikle... Ben hassaten kendi açımdan da bunu kabul ediyorum ve bir öz eleştiri olarak kabul ediyorum. Bu konuda da gereken hassasiyeti göstereceğiz. İnşallah, gelecek sene buralarda olursak farklı bir törende huzurunuzda olurum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Ben de çok teşekkür ediyorum. Değişik bir şekilde, ben yine Özlem Hanım'a söz vereceğim. Yani bu vermiş olduğunuz, savunduğunuz şeyden tatmin oldu mu olmadı mı onu bir anlamak istiyorum.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Estağfurullah efendim.

Biz burada size sunum yapıyoruz. Siz tatmin olduysanız...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Olsun, yok, şöyle bakın: Biz kurum olarak, biz Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak biz sizinle beraber hareket ediyoruz.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Tamam, çok teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Dolayısıyla, bu konuda savunmaya söz verdik. Sizin böyle çok tatmin olmadığınız gibi bir izlenim var da o açıdan...

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Benim, maalesef, her şey yüzümden okunuyor, öyle bir "poker face" olamadım herhalde.

Ben şöyle söyleyeyim Sayın Başkanım: Ben sadece ilk bir dosyayı söyleyip -hani teknik açıdan hep mevzuatları, maddeleri farklı olduğu için öyle gideriz diye- diğer konulara girmemişim, Sayın Genel Müdüürüm girdiler. Yalnız işte, hepsinin altında bir mevzuat yatıyor. Onun altında da bizim bir “trick” noktalarımız var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Siz o “trick” noktalara devam edin çünkü halkımızın, vatandaşımızın lehine neyse onu kullanalım biz.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Ben o anlamda yani Sosyal Güvenlik Kurumunun çok büyük bir kurum olduğunu, sonuçta Emekli Sandığı, SSK, BAĞ-KUR’un birleştiğini ve bütün nüfusa hitap eden bir kurumun büyüklüğünü -mevzuatının karışıklığını- tabii ki doktorlar kadar olmasa da çok çalışan arkadaşlar olduğunu takdir ediyoruz yani onu belirtiyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Onlar için söylemedim.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Onu ben bir belirteyim de gene, şeye girmeyeyim, onu bir ayırayım. Bu konuda şeyimiz yok, gerçekten karşılıklı birlikte çalışıyoruz. Kurumların birlikte bir... Hani onların o yoğunlukta göremediği bazı şeyleri, bizim Kurum mevzuatı olarak görevimiz de bunları onlara göstermek.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Çok teşekkür ediyoruz.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Bu anlamda da zaten ben başta da söyledim. Kişi bazlıdan ziyade sistemselsel olarak bizim önerilerimiz var ve tabii ki burada bu kadar arkadaş gelmiş, biz 3 kişi oturup kafa kafaya verip “Sistemi şöyle yapın.” da demiyoruz, bu emeğe de saygı gösteriyoruz geçmişten gelen.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Teşekkür ederim.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Burada benim söyleyeceğim yurt dışı tebligatta -yani özel bir kanun ama- tebligat usul ve hak düşürücü süreye bağlı olduğu için alma haberliler ulaşmıyor yurt dışına. Dolayısıyla kişinin hak düşürücü süresi başlanıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – İadeli taahhütlü denildi o, herhâlde imza atarak mı veriliyor?

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Evet, şöyle bir kart parçası dönüyor ya, onlar da dönmüyor kuruma. Hani Kurum dese ki: “Ben alma haberli gönderdim. Oradaki tarihten üç ay hesapladım.” Başımız üstüne. Bizim dediğimiz, bu alma haberliler gitmemiş, kişilerin haberi yok, hakları düşmüş. Dolayısıyla da Kurumun cevabı “Benden yazının çıktığı tarihten itibaren üç ay...” dediği zaman her hâlükârda burada usulsüz bir tebligat var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Bunu da herhâlde düzeltereklerdir veya bir başka yol, alternatif bir yol bakmak lazım.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Bu da yani kanunda yazmıyor diye tebligat yapmıyor. Yönetmelikte de ben alma haberli dediğimi... Biz dedik ki: Bu sistemini düzelt. Orada demin saydığım milat olan tarihlerde aşırı bir hak kaybı var, şu ankielerde de dolar yükseliyor, borçlanma miktarları değişiyor, emeklilik yaşları değişiyor yani etkileyen bir sistemselsel durum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Evet, teşekkür ediyorum.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Yok, Başkanım, şimdi, bu askerlik borçlanması 4/C’lilerle ilgili tescilli başa çekmiyor; bu, emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili ayrı bir mevzuatıydı, o kadar değil, kanunla değişik değil.

Yersiz ödemeye ilgili iki tip yersiz ödeme var: Biri -Genel Müdürümün belirttiği gibi- çalışılmayan “sahte sigortalılık” dediğimiz husus. Biz kurum olarak -ben de kurumun içinden geldiğim için- gayet hassas davranıyoruz, o ilkeye sadık kalıyoruz. Biz burada, diğer başvurularda olduğu gibi, kurumların denetim mekanizmalarını harekete geçiriyoruz. Bizim oradan aldığımız denetmen veya müfettiş raporunda, arkadaşlarımız, bu yurtdışı borçlanmada bütün tebligat hususlarına bakarak geliyorlar, denetim raporlarında da ifadeleri okuyorlar; müfettiş veya denetmen arkadaş buradan doğru bir sonuca varmış mı, mevzuat varmış mı? Biz oraya bakıyoruz; oraya, sahte sigortalılığa tek tek baktığımızda, sağ olsunlar uyuyorlar. Bazen “Denetimi tekrar yap, şurada bir husus var...” Haksız bir prim iptali oluyor, haksızın yanında haklının da yandığı durumlar olabiliyor bu sahte sigortalılıklarda. Sadece orada ince bir dokunuşumuz oluyor. Onun dışındaki bir yersiz ödemede kurumun yersiz veya fazla ödemeye ilişkin durumları var. Bu, birkaç sene evvel Mustafa Demirci olayıyla basına düşmüştü, o zamandan beri bize çok başvuru geliyor, bilmiyorum, belki hatırlarsınız. Şimdi, otuz yıl sonra, on yıl sonra “Senin primin eksikti, biz bunu fark ettik, şimdi denetim yaptık.” denilip de otuz yıllık, on yıllık, on beş yıllık yaşlılık aylığı iptal edildiği zaman... Biz, burada, Ümmü Çakır’ın başvurusu da vardı Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda, oradaki ölçülerle hareket ediyoruz. Bu da nedir? Dediğim gibi, sosyal güvenlik hakkı mülkiyet hakkıdır, buna müdahale kanunla olmalı, meşru bir amaca yönelik olmalı, ölçülülük olmalı. Ölçülülüğün altında ne var? Elverişlilik, gereklilik ve orantılılık. On yıl sonra, on beş yıl sonra emekli maaşını iptal edip arkasından da sağlık borcu, eczane borcu çıkartıyorsan, burada “Bunu yapmalısın, yapmamalısın.” diye her bir dosya özelinde yaptığımız tavsiye kararlarımız var.

Hizmet birleştirmeye ilişkin çeşitli sorunlar var, gene toplumun büyük bir kesimine hitap eden. Bunların hiçbirini kanunsuz bir teklif değil, kanununu da yapacak şekilde sistemini iyileştir... Burada bir sıkıntı var ki bu kadar sorun geliyor ve kişilerin emekliliği yanıyor. Vefat etmiş insanlar var, ondan da söyleniyor da...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER - Eminim sizin o tavsiyelerinizi dikkate alacaklardır.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Almıyorlar, almamışlar işte.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Yok, yok alacaklar.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Peki, teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Peki, Kurum Başkan Yardımcımıza bir söz daha vereyim.

Buyurun.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI LÜTFİ AYDIN – Değerli Başkanım, az önce Saygıdeğer Hanımefendi Milletvekilimiz Oya Eronat, Fehmi Küpçü ve Mahmut Tanal Bey’in getirdiği ve diğer tüm üyelerin getirdiği önerileri bizim için... Konuşmamda başta açmamıştım, biz, tüm paydaşlarla... Ki başta Kamu Denetçiliği olmak üzere Sayın Başkana ben teşekkür ediyorum, iki hafta önce kurumuzu ziyarete geldi; biz de kalkıp gidiyoruz “Bunları nasıl iyileştirebiliriz, nasıl çözeriz?” Çünkü Sosyal Güvenlik Kurumu bir vakıf müessesesidir. Biz hiçbir zaman, hiçbir kişiyi mağdur etmek istemeyiz ama zaten Sayın Celile Hanım söyledi, dedi ki: “Biz SGK’yle dostane çözüm içerisinde en yüksek seviyede yapıyoruz.” Biz bunları alıyoruz, hem eğitimlerimizde değerlendiriyoruz. Tabii ki büyük bir Kurum, hatalarımız var, geçmişten gelen alışkanlıklar var, bunları hemen bir anda çözemeyiz ama bu süreçleri tamamen bildiğimiz zaman, ettiğimiz zaman... Biz yine yüce Meclisten, Gazi Meclisten, sizlerden destek bekliyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Teşekkür ediyorum.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI LÜTFİ AYDIN – Ben teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Buyurun Ali Bey.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şimdi, Kurum “Fayda-maliyet dengesi gözetmiyoruz.” diyor. Yani tabii ki sosyal hukuk devleti ve sosyal devlet gereğini yapıyor. O yüzden fayda ve maliyet dengesi gözetmeden de zarar ediyor. Yani Kurumun bu dönemki zararı 21,6 milyar lira galiba, açığı daha doğrusu ve Bakanlık bütçesine göre de bu döneme, bu yıla dair ciddi anlamda artacağı öngörülüyor; henüz hesaplama yapılmadı ama hani ne kadar? 82 milyar, böyle bir öngörü var.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Aylık ağrı kesiciye devlet, SGK’ye 5 milyar lira fark ödüyor, çok büyük paralar ödüyor.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) - Tabii, tabii yani gerçekten Kurum büyük rakamlar ödüyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Güzel ama.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tabii ki. Niçin yapıyor bunu? Vatandaşın sağlığını düşünüyor, geleceğini düşünüyor, aynı zamanda bir sigorta fonu gibi gelecek nesillere aktarılmak isteniyor. Aslında Kuruma biz ne kadar destek olabiliyorsak Kurum o kadar güçlü. Mesela, prim ödeme gün sayısına ve prim miktarına siyasal iktidar karar veriyor, değil mi? Siyasal iktidar prim ödeme gününü belirliyor, siz ona göre gelir topluyorsunuz ya da siyasal iktidar emeklilik yaşını belirliyor, siz ona göre emeklilikten sonraki ödemeleri veya emeklilere ödenecek rakamı belirliyor siz ona göre ödüyorsunuz değil mi? Yani aslında sizinle bir husus yok. Siz, kurulmuş sistemi düzenli bir şekilde geleceğe de aktararak vatandaşı mağdur etmeden, o kamyoncu veya şoför örneğinde verdiğiniz gibi, sistem hiç durmadan devam etsin diyorsunuz ama siyasal iktidar size ne derse... Ya, atıyorum “65’te emekli et, 60’ta emekli et, şu kadar öde, emekliye bu kadar öde, giderlerinin şu kadarlığını karşıla.” dediği sürece siz o talimata uyumlu çalışmak durumundasınız değil mi? Mesela, sizin zamanınızda siyasal iktidar “Emeklilik yaşını kadınlarda 34, erkeklerde de 43.” “Prim de şu kadar toplanacak.” dese zararınızın boyutu artar değil mi? Ama bu karar size ait mi? Yani ben size şu an “Ya, Kurumu zarara uğrattınız. Ne biçim Başkansınız, 21 milyar 6 milyon zarar etmişsiniz, yazık size.” diyebilir miyim? Diyemem değil mi? Yani ayıp ederim böyle dersem.

O yüzden diyeceklerim bu kadar Başkanım. Gayet açık ve net.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Çok teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – “Kemal Kılıçdaroğlu Kurumu zarar ettirdi.” Ya, o dönem Turgut Özal’dı, Demirel’di... Çok net, Demirel’di. Şimdi, Demirel bas bas bağırdı, seçim vaadi olarak dedi ki: “Emeklilik yaşını düşüreceğim, şöyle yapacağım.” Ne yapacak SSK’nın genel müdürü? O yüzden hakkınızı teslim ediyorum, ben size haksızlık yapmıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Çok teşekkür ediyorum, ana muhalefet partisiyle ilgili hiçbir şey söylemedim ben. Hele burada tarafsız bir kişi olarak da söylemem de gerekmez.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yok, haklarını teslim ettim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Genel Başkanımı kendisi ifşa etti, onun için çok fazla bir şey demiyorum.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – İfşa mı ettim? Başkanım, bundan ifşa mı anladınız?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Vallaha ben öyle anladım, kusura bakma, özür diliyorum belki anlayışım kıt olabilir.

Çok teşekkür ediyorum.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hakkımı teslim edin, hakkını.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Tabii, bu arada Sosyal Güvenlik Kurumumuzun geniş kapsamlı görevleri var; BAĞ-KUR, Emekli Sandığı, yine, ayrıca SSK. Bunların hepsi kolay olacak işler değil, onun farkındayız, iş yükünüzün farkındayız. Dolayısıyla, emeklerinize teşekkür ediyoruz. Kamu Denetçiliği kurumumuzdaki arkadaşlarımızın yapmış olduğu ikazları göz önüne alacağınızı ümit ediyorum sizi ödül almaya teşvik adına da.

Çok teşekkür ediyorum geldiğiniz için.

Yine Kamu Denetçiliği Kurumundan arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Buradaki milletvekili arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Yasemin Hanım'a ayrıca teşekkür edeceğim ama bu arada kendisine teşekkür etmeden önce de şu anda bir önergemiz var onu okutmak istiyorum.

Okutuyorum:

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Alt Komisyon Başkanlığına

Kamu Denetçiliği Kurumu 2021 Yılı Yıllık Raporu hakkında kamu denetçilerinin açıklamalarıyla ilgili kurumlara yapılan görüşmeler dikkate alınarak; Adalet Bakan Yardımcısı Yakup Moğul, Gençlik ve Spor Bakan Yardımcısı Sinan Aksu ile Sağlık Bakan Yardımcısı Prof. Dr. Sabahattin Aydın'a, Karma Komisyona çağrılarak plaket verilmesinin önerilmesini arz ve teklif ederiz.

Fehmi Küpçü

Bolu

Gerekçe:

Bilindiği üzere Bakan Yardımcıları, bakanın emrinde ve onun yardımcısı olup bakanlık hizmetlerini bakan adına ve bakanın direktif ve emirleri yönünde, bakanlığın amaç ve politikalarına, kalkınma planlarına ve yıllık programlara, stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine, mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenler ve yürütür.

Bakanlık merkez teşkilatında hizmetin özelliklerinden kaynaklanan farklılıklar dikkate alınmak kaydıyla oluşturulan hiyerarşik kademeler incelendiğinde genel müdürlük, kurul başkanlığı veya daire başkanlıklarının Bakan Yardımcılığına bağlı olarak hizmetlerini yürüttüğü görülmektedir.

Kamu Denetçiliği Kurumunun ilgili idarelere göndermiş olduğu 1.147 adet tavsiye kararının hiyerarşik kademeler dikkate alınarak Bakan Yardımcıları itibarıyla dağılımı gözden geçirildiğinde:

Bakan Yardımcısı	Toplam Verilen
Genel Toplam	1147
Adalet Bakan Yardımcısı Yakup MOĞUL	223
Sağlık Bakan Yardımcısı Prof. Dr. Sabahattin AYDIN	108
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Adnan ERTEM	91
Gençlik ve Spor Bakan Yardımcısı Sinan AKSU	73
İçişleri Bakan Yardımcısı Muhterem İNCE	53
Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı Enver İSKURT	22
Milli Eğitim Bakan Yardımcısı Sadri ŞENSOY	12
İçişleri Bakan Yardımcısı İsmail ÇATAKLI	13
Milli Savunma Bakan Yardımcısı Yunus Emre KARAOSMANOĞLU	7
Sağlık Bakan Yardımcısı Doç. Dr. Tolga TOLUNAY	7

Tavsiye kararının bağılı bulunan birimler itibarıyla gönderildiğı anlaşılmaktadır. En fazla tavsiye kararı gönderilen ilk 10 idarenin bağılı buldukları Bakan Yardımcılarından kararlara uyum oranı dikkate alındığında ise söz konusu 3 Bakan Yardımcısı öne çıkmaktadır.

Tavsiye kararlarına olumlu yaklaşımları nedeniyle ilgili idarelerin yöneticilerine alt komisyonumuzda plaket verilmiş olması nedeniyle Karma Komisyonumuzda ilgili Bakan Yardımcılarına plaket verilmesi önerilmektedir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – İttifakla kabul edilmiştir.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hayır, “oy çokluğuyla” deyin Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL TAMER – Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Katılım sağlayan 3 kurumumuzu da dinledik. Böylece gündemimize aldığımız kurumların hepsini dinleyerek raporlarımızı oluşturacak çalışmalarımızı da tamamlamış olduk.

Yıllık raporu ayrıntılı bir şekilde inceleyerek özetlemiş, denetçiyi dinlemiş, Kamu Denetçiliğı Kurumu kararlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendirmiş bulunmaktayız.

Yürütölen çalışmalar çerçevesinde hazırlanan raporun Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyona sunulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Raporumuzun üst komisyona gönderilmesi kabul edilmiştir.

Değerli katılımcılar, alt komisyon çalışmalarımız boyunca özverili çalışmaları ve katılımlarıyla verimli bir süreç yürütölmesinde büyük katkısı olan kamu denetçilerimize çok teşekkür ediyorum.

Komisyonunda ve bundan sonraki görev alanlarında başarılar diliyorum.

Komisyon çalışmaları boyunca değerli katılımlarıyla çalışmalarımızı ve raporumuzu zenginleştiren değerli üyelerimize ve kurumlarımıza da ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Size de ayrıca teşekkür ediyorum, görevlerinizde başarılar diliyorum.

Gündemimizde göröülecek başka bir konu olmadığı için toplantımızı kapatıyorum.

Çok teşekkür ediyorum hepinize.

Kapanma Saati: 17.08

